

# שיחות חיזוק

שיחות מפי  
הרב אורן נזרית שליט"א

פרשת  
מקץ

לעילוי נשמת מרת אימי המזוככת ביסורים  
הב"מ ארלט חנה ז"ל בת ברחה תחי'

שולב"ע י"ב כסלו התשע"ט

ת.ג.צ.ב.ה

# שיחות חיזוק

שיחות מפי הרב אודן נזרית שליט"א

מתוך סדרת הספרים שיחות חיזוק (הי כרכים)  
ניתן להשיג בטלפונים 0506491414, 0509013000  
למעוניינים ניתן לקבל השיחה במייל toraoren@gmail.com



## תוכן הענינים

ז	השקפת חז"ל מיושרת דעתנו כגן המבוכה.....	ג	'ואת הנקה' - עקר הנקה.....
ז	החושד בחכמים בנגיעה - טועה.....	ג	צריך לעשות קלי וחפץ.....
ח	שכינה שורה במעשה ידיהם.....	ג	קדשת יום 'ואת הנקה'.....
ח	להיות בטל ומבטל כלפיהם.....	ג	ב'ואת הנקה' נשפעת פרנסה גדולה.....
ח	מי צודק? מרדכי היהודי, או המון העם?.....	ד	עת פרדה היא עת רצון.....
ט	המאמין בחכם - מאמין בקדוש ברוך הוא.....	ד	התפלה על בנים בחנה.....
ט	ה' מושעבד הטבע תחת הצדיקים.....	ד	מעלת הצדקה בחנה.....
י	הוקש מוראם למורא יתברך.....	ה	שמחת יום 'ואת הנקה'.....
י	עמוד הימיני לחוק האמונה.....	ה	המתקת ירחיו דעשו.....
יא	המר המבנה את החכמים.....	ה	זמן קבלת תורה שבעל פה בחנה.....
יא	ענש המבנה את החכמים.....	ה	אמונת חכמים של פרעה.....
יא	מעלת העוסקים בתורה לשמה.....	ה	מצות עשה של אמונת חכמים.....
יב	עצתם אמונה קדעת התורה.....	ו	עקר אמונת חכמים כשאינו מבין.....
יב	בשביל האמונה זוכים לישועה.....	ו	המפקפק בדברי חז"ל אוסר את היין בנגיעתו.....
יג	מעשים נפלאים מהבאבא סאלי זי"ע.....	ו	לעולם נשמרו מן הטעות והמקשול.....
יד	הכל תלוי בכרפת החפץ חיים זי"ע.....	ו	דברי חכמים הם דבר ה'.....
טז	ההתבטלות המחלטת לחכם הדור.....	ז	ראיתם בהירה של חז"ל.....



ניתן להקדיש פרשיות לברכה והצלחה ולעילוי נשמת זכיו"ב  
לפרטים ניתן ליצור קשר בטל: 0506491414, 0509013000

שיחות חיזוק

## אַמוֹנַת חֻכָּמִים

### שיחת חזוק לשבת פְּרִשְׁת מִקֵּץ

#### קדשת יום 'זאת חנכה'

מוֹבָא בְּסֵפֶר הַקְּדוֹשׁ 'אִמְרֵי נֶעֱם', שְׁיֹם 'זאת חנכה' בָּא לְעוֹרֵר אֶת הַיְהוּדִי שֶׁלֹּא יִחְשַׁב שֶׁנִּגְמַר הַחֲנֻכָּה, אֲלֵא 'זאת חנכה', כְּלוֹמֵר, שְׁעֵדִין הוּא חֲנֻכָּה, וְעוֹד אֶפְשָׁר לִפְעַל בּוֹ, וְלִכֵּן צְרִיךְ לְהִתְחַזֵּק בְּיוֹם זֶה בְּמִשְׁנֵה תַקְוָה.

בְּסֵפֶר הַקְּדוֹשׁ 'יִשְׁמַח יִשְׂרָאֵל' מוֹבָא, דְּבִין לְבֵית שְׁמַאי וּבִין לְבֵית הַלֵּל, הַקְּדוּשָׁה הוֹלֵכֶת וְנוֹסֶפֶת. לְבֵית הַלֵּל שְׁסוּבְרִים שְׁמוֹסִיף וְהוֹלֵךְ בְּנֵרוֹת הַחֵג, הַרְמֹז, שֶׁהַקְּדוּשָׁה הוֹלֵכֶת וְנוֹסֶפֶת מִיּוֹם לְיוֹם עַד הַיּוֹם הַשְּׁמִינִי שֶׁהוּא עֶקֶר הַנֶּסֶם, וְיָדוּעַ אֲשֶׁר 'שְׁמִינִי' הוּא חוּץ לְגֵדֵר הַטְּבַע, וּבִזְזָה נִשְׁפָּעַת עַל רֵאשֵׁי עַם קֹדֶשׁ קֹדֶשׁ נִפְלְאָה. וְגַם לְבֵית שְׁמַאי דְּסִבְרֵי פוּחַת וְהוֹלֵךְ - הֵינּוּ פוּחַת וְהוֹלֵךְ אֶת כָּל כַּחוֹת הָרַע שָׁבוּ, וְנִעְשָׂה יוֹתֵר נְקִי וְטָהוֹר.

#### ב'זאת חנכה' נשפעת פרנסה גדולה

פַּעַם אָמַר הַרֵב הַקְּדוֹשׁ רַבִּי יִשְׂרָאֵל מְרוֹזִין זִי"ע לְאַנְשֵׁיוֹ: 'אַתֶּם יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת עֲסָקִים בְּיוֹם הַזֶּה כִּכָּל שְׁתַּחֲפָצוּ, וְלֹא תֵאבְדוּ כְּלוּם. כִּי בְשָׂאֵר הַיָּמִים גַּם אִם אָדָם מְרוֹיַח כֶּסֶף, יְכוּל לֵאבְדוֹ לְפַעֲמִים, אֲבָל מֵה שְׂאָדָם מְרוֹיַח בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי - לֹא נִתֵּן לֵאבְדוֹ.

יָדוּעַ מִצְדִּיקִים שְׂאֶפְשָׁר לִפְעַל הַרְבֵּה בְּיוֹם זֶה, בְּעֵנִין הַפְּרִנְסָה. וְהַרְמֹז בְּמָה שְׂאִמְרוּ חַז"ל (שֶׁבַת כ"ב ע"א): 'גַּר חֲנֻכָּה מִשְׁמַאל וּמִזְיוֹנָה מִיְמִינִי' - גַּר חֲנֻכָּה בְּשְׂמַאל, הוּא עַל דְּרָף דְּכְתִיב (מִשְׁלֵי ג, טז): "בְּשְׂמַאוּלָה עֶשֶׂר וְכַבּוֹד", כִּי בְחֲנֻכָּה נִשְׁפָּע שְׁפַע פְּרִנְסָה לְכָל הַשָּׁנָה כְּלָה. וּבּוֹדָאי אֶפְשָׁר לִפְעַל הַרְבֵּה.

בְּסֵיעֵתָא דְשְׁמַיָא, נִשְׁתַּדַּל לְהִתְבּוֹנֵן בְּעֵנִינֵי יְמֵי חֲנֻכָּה הַקְּדוּשִׁים, וּבְעֵנִין הַסִּיּוֹם שֶׁל חֵג הַחֲנֻכָּה הַנִּקְרָא 'זאת חנכה'. וְלַעֲשׂוֹת חֲפָץ לְהִשְׁפָּעוֹת הַחֵג עַל יְדֵי חֲזוּק בְּאַמוֹנַת חֻכָּמִים.

#### 'זאת חנכה' - עקר חנכה

כָּתַב בְּסֵפֶר הַקְּדוֹשׁ 'שְׁפַת אֱמֶת' וְהוֹבָא בְּסֵפֶר 'פְּנִינֵי הַחֲסִידוֹת', שֶׁ'זאת חנכה' שֶׁהוּא יוֹם הַשְּׁמִינִי שֶׁל הַחֵג, מוֹרָה שֶׁהוּא עֶקֶר חֲנֻכָּה, שָׁבוּ קוֹרְאִים "זאת חנכת המזבח", בְּיוֹם הָאֶחָדוֹן, וְכֵן מוֹבָא גַם בְּסֵפֶר הַקְּדוֹשׁ 'עֲטֵרַת יִשׁוּעָה', שֶׁהַחֲזוּק וְהַתְקַף שֶׁל חֲנֻכָּה נִשְׁפָּע בְּסִיּוֹם הַחֵג.

#### צריך לעשות כלי וחפץ

מוֹבָא בְּסֵפֶר הַקְּדוֹשׁ 'קִדְשֵׁי לוי', וְזוֹ לְשׁוֹן קִדְשׁוֹ (פְּרִשְׁת יתרו): 'הַרְמַב"ן פִּרְשׁ עַל הַפְּסוּק (שִׁיר הַשִּׁירִים ב, ז): "אִם תַּעֲרִירוּ וְאִם תַּעֲזוּרוּ אֶת הָאֵהָבָה עַד שְׁתַּחֲפֹץ", כְּשֶׁמִּגִּיעַ אֶל אָדָם אֵהָבַת הַבוֹרָא אוֹ יִרְאֵת הַבוֹרָא בְּרוּךְ הוּא אֲזִי תִכְף יַעֲשֶׂה מִצְוָה, וּבִזְזָה מְבִיא אֵהָבָה וְיִרְאֵת הַבוֹרָא בְּצִמְצוּם, כִּי כָּל זְמַן שֶׁלֹּא עֲשֶׂה מִצְוָה יֵשׁ לוֹ מְלַחְמוֹת, אֲבָל כְּשֶׁעוֹשֶׂה עִם זֶה הַיִּרְאָה וְאֵהָבָה - מִצְוָה, אֲזִי מְבִיא בְּצִמְצוּם וּבְטַל מִמֶּנּוּ כָּל הַמְּלַחְמוֹת. וְהֵנָּה מִצְוָה שְׁעוֹשֶׂה הוּא כְּמוֹ כְּלֵי שְׁתַּנּוּחַ בּוֹ זֶה הַתַּעֲזוּרוֹת, שְׁמִגִּיעַ לוֹ מְלַמְעָלָה, זֶהוּ "עַד שְׁתַּחֲפֹץ", כִּי הַחֲפָץ הוּא כְּלֵי, עֵינִ שֶׁם בְּרַמְב"ן; עַד כָּאֵן לְשׁוֹן קִדְשׁוֹ בְּקִדְשֵׁי לוי'.

וּבְפִרְט כְּשֶׁמִּתְגַּלָּה אֵהָבָה בְּעוֹלָם, כְּשֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נוֹתֵן מִתְּנוּת טוֹבוֹת לְיִשְׂרָאֵל, צְרִיךְ לַעֲשׂוֹת לְזֶה אֵיזָה חֲפָץ, כְּדְכְתִיב (תְּהִלִּים לב, ו): "עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל חֲסִיד אֱלֹהֶיךָ לַעֲת מִצְא", הַרְמֹז בְּזֶה, לַעֲת יִצִּיאַת הַחֵג, צְרִיךְ לַעֲשׂוֹת לַחֵג הַזֶּה אֵיזָה חֲפָץ וְכְלֵי, שְׁיִהְיֶה מְחֻזָּק בְּרִכָּה.

ועוד, שאנו מדליקים נר חנכה בצד שמאל, הרומז על עשר וכבוד, להורות, שמבחינתנו הפרנסה היא התגלות אור ה', ואנו צריכים מומן לכבודו יתברך, ולא בשביל מותרות, ובפרט בדרךנו החלוש, רוח פרנסה הוא ממש צרף רוחני, פי בהעדר פרנסה, עבודת השם יותר קשה.

עת פרדה היא עת רצון

בספר 'אביר יעקב' מובא בשם הסבא קדישא מרוז'ין זי"ע שמה שהצדיקים יכולים לפעל בראש השנה יום הכפורים יכול יהודי פשוט לפעל ב'זאת חנכה', זהו דבר עצום!

הרב הקדוש, הרבי ר' אלימלך מליזענסק זי"ע, אמר, שיש שלשה זמנים שהם עת רצון בשביל להתפלל על דברים גשמיים, הראשון הוא בעת סעדת מלוה מלכה. השני הוא שמיני עצרת, והשלישי הוא 'זאת חנכה'.

משל למלך שהתארח בכפר של עניים, והכינו התושבים ברב טרחה לכבודו את כל אשר בכחם, המלך שעשה אצלם כמה ימים לא הרגיש במחסורם. וכשפנה ללכת משם, התאספו כלם והשתטחו לפניו אפים ארצה, התחננו לפניו בתוארם את מר גורלם ועד כמה שמצבם דחוק.

והנמשל, שזו בחינת זמני הרצון בעת פרדה הנזכרים, כי בשבתות ומועדים, אנו משתדלים להראות לפניו יתברך את הדרגנו וכו', אך כאשר מגיעה עת פרדה, במוצאי שבת - וי אבדה נפש. בשמיני עצרת - קשה עלי פרתתכם, או ב'זאת חנכה', אנו מתרפקים ומתרפסים לפני מלכנו, וכשרואה אותנו כך בעת הפרדה, נשפעות השפעות גדולות בתפלות היום האחרון.

התפלה על בנים בחנכה

בספר הקדוש 'בני יששכר' כתב (מאמר) חדשי פסלו טבת מאמר ה'): 'המשכיל על דבר,

יבין היטב, שבהארת מצוה זו (של חנכה) יכולין לעורר רחמים בכני חיי מזוני, ופקידות עקרות, על ידי הארת שלש עשרה מדות של רחמים. ועקר הסגלה הוא ביום השמיני. וכן 'הנרות הללו קדש הם' - רמז לילדים.

כח התפלה גדול בחנכה, ואפשר להתפלל הרבה על הצלחת הילדים, כי אנו ערכים בעדם בבחינת (בראשית מד, לב): "כי עבדך ערב את הנער", ויתבעו מאתנו אודותיהם, בבחינת (שם פסוק לד): "כי איך אעלה אל אבי והנער איננו אתי". ולא רק על הילדים שלנו אלא גם על אחינו התועים, אנו נתבעים עליהם מדין ערבות; ובחנכה הוא זמן מסגל להתפלל עליהם הרבה.

[מובא בגמרא (פעיית כ' ע"ב): 'שאלו תלמידיו לרב אדא בר אבהו, כמה הארכת ימים? אמר להם וכו' ולא ששתי בתקלת חברי, והפשוט, שלא שמחתי לאיד חברי, כשנתקל, ואמר סברא מטעית וכו'. אך מפרשים עוד בדרך צחות, 'לא ששתי בתקלת חברי, לא הייתי מסגל לשוש ולשמח כשהיה לחברי איזו תקלה, כגון של מחסור בכני חיי ומזוני - לא יכלתי לשמח כלל.

מעלת הצדקה בחנכה

כמה נפלאה היא הנהגת צדיקים בימי החנכה! על הצדיקים נאמר 'טובים מאורות שבראם אלקינו', שמאירים את עולמנו. ועלינו להתבונן בהנהגתם.

הרב הקדוש מצאנו זי"ע, היה עורך סעודת גדולות בחנכה, והיה דורש הרבה ביום הקדוש 'זאת חנכה' מעניני צדקה, והיה עושה כעין מכירת מצוות, והיו מרבים בצדקה לנזקקים.

כתב בספר הקדוש 'יסוד ושרש העבודה' (שער יב פרק א): ימים אלו מסגלים מאד לתקון פגמי נפשו בנתינת הצדקה, ובחיוד ללומדי תורה להתזיקם, וגדול המעשה יותר מן העושה וכו', עיין שם. וכבר הביא המגן

**אמונת חכמים של פרעה**

בספר 'אמרי שפר', מבאר הכתוב בפרשתנו (מא, לח - לט): "ויאמר פרעה אל עבדיו הנמצא כנה איש אשר רוח אלהים בו" - "ויאמר פרעה אל יוסף אחרי הודיע אלהים אותך את כל זאת אין נבון וחקם כמוך", אין פרעה מתבייש, וקבל עם ועדה מפקיר את כבודו וסמכותיו, והוא פלא עצום איך הוא עושה דבר כזה הנראה כבזיון למלכות. אבל הוא יודע שאין עצת יוסף כשל יועציו היכולים לטעות, ומדגיש: אחרי הודיע אללים אותך את כל זאת, שרוח ה' דברה מפיו ומגורו, ואז (פסוק מד): "ויאמר פרעה אל יוסף אני פרעה ובלעדיך לא ירים איש את ידו ואת רגלו בכל ארץ מצרים". ומגלה לנו הרב, שעלינו להתבונן, עד כמה צריך להתחזק באמונת חכמים, שאפלו פרעה שהוא שיא הטמאה, שקץ משקץ, כאשר עמד בפני הקדשה, וידע שה' הודיע אותו - התבטל לגמרי כלפיו, על אחת כמה וכמה, שאנו צריכים בודאי להתבטל כלפי רבותינו, ולקיים את כל מה שצוו אותנו.

**מצות עשה של אמונת חכמים**

כתב בספר החנוך (מצוה תצה): 'לשמע בקול בית דין הגדול, ולעשות כל מה שיצוו אותנו בדרך התורה באסור ומת, וטמא וטהור, וחיב ופטור, ובכל דבר שיראה להם שהוא חזק ותקון בדתנו, ועל זה נאמר (דברים יז, י): "ועשית על פי הדבר אשר יגידו לך", ונכפל בסמוך (שם, יא) לחזוק הדבר - "על פי התורה אשר ירוך ועל המשפט אשר יאמרו לך תעשה". והעובר על זה, ואינו שומע לעצת הגדולים שבדור בחכמת התורה בכל אשר ירו, מבטל עשה זה. וענשו גדול מאד שזהו העמוד החזק שהתורה נשענת בו, ידוע הדבר לכל מי שיש בו דעת. ומוכא בספרי על הפסוק: 'לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל. אפלו מראים בעיניך

אברהם (ארח חיים סימן תר"ע): 'נוהגין הנערים העניים לסבב בחנכה על הפתחים'.

**שמחת יום 'זאת חנכה'**

כתב הרמ"א (ארח חיים סימן תרט"ט): 'קורין יום טוב האחרון 'שמחת תורה', לפי ששמחין ועושין בו סעדת משתה לגמרה של תורה. ולכן גם ביום האחרון של חנכה הוא הגמרה של חנכה, לכן עושים שמחה גדולה ביום הקדוש הזה [וביותר כשחל 'זאת חנכה' בשבת].

זו המתקה גדולה לכל החדש, בבחינת "בהיטיבו את הנרת", אשר מטיבים את החדש על ידי הנרות הקדושים.

**המתקת ירחין דעשו**

מוכא בספר הקדוש 'שם משמואל' (מקץ, חנכה לר"ח טבת): כבוד קדשת אבי אדמו"ר זצלה"ה (בעל האבני נור זי"ע) הגיד, שהכתוב (חבוק ג, יא): "מחצת ראש מבית רשע", רמז לראש חדש טבת שהוא מירחין דעשו, ושנים או שלשת הימים הראשונים שבחדש נבלעים בימי חנכה; ועין שם באריכות מגדל המתקה שבזה לכל בחינת החדש פלו, לכן נשתדל להתבונן כמה נוכל לעשות פלי וחפץ לאור החנכה, המאיר בכלל ובפרט.

**זמן קבלת תורה שבעל פה בחנכה**

כבר הזכרנו (בשיחה לפרשת וישב) את דברי הספר הקדוש 'מגן אברהם' (פרשת מקץ), שכשם שחג השבועות הוא זמן מתן תורתנו שבכתב, בחנכה הזמן של קבלת התורה שבעל פה. וכן כתבו הגאון הקדוש רבי צדוק הכהן מלוברלין זי"ע (בספריו הקדושים 'רסיסי הלילה', 'פרי צדיק' עניני חנכה), ובספר הקדוש 'שפת אמת' שבימי החנכה הוא זמן השגת התורה שבעל פה. ויסוד כל תורה שבעל פה, הוא אמונת חכמים, ועלינו להתעורר להתחזק בזה.

על שמאל שהוא ימין ועל ימין שהוא שמאל שמע להם'.

**עקר אמונת חכמים כשאינו מבין**

מובא בספר הקדוש 'באר מים חיים' (פרשת בהר סימן כה): 'ודאי אם אחד יראה לחכם מחכמי ישראל שעוסק בתורה ותפלה מעטף בטלית ותפלין כל היום וכל הלילה ומתענה ונוהג בפרישות, לזה אין צריך אמונה להאמין כי צדיק הוא, כי עיניו תראינה זאת בחוש ולא היו צריכין להזהיר את זה בתורת אמונה. אף עקר אמונת חכמים הוא להאמין בו אף שראוה ממנו דבר שנגאה לו שאינו נכון לפי שכלו, זאת ישים אל לבו לומר הלא כמה וכמה אלפי אלפים דרכים שאנו רואין מהנהגתו והשגחתו יתברך שאין אנו מבינים אותם כלל כמו בהצלחת מעשה הרשעים בעולם ובירידת כשרי ישראל מטה מטה. ואף כי אנו מאמינים כי הצור תמים פעלו וגו' אל אמונה ואין עול וגו' (דברים לב, ד), וחכמתו יתברך גדולה מכח חכמתנו ושכלנו. כן במעשה הצדיקים ודאי הם עושים כנכון לפני ה' ורק אנו אין מבינים דרכיהם ומעשיהם. עד כאן לשונו.

וראווי לכל אחד לזכר דברים אלו, ולהיות בטל ומבטל לכל מה שאמרו ואומרים החכמים.

**המפקפק בדברי חז"ל אוסר את היין בנגיעתו**

מספר, כי פעם ארח החזון איש על שלחנו בליל שבת תלמיד אחד, ובמהלך שיחתו צוט מאמר חז"ל (ברכות נד ע"ב): 'אבן שבקש עוג מלך הבשן לזרק על ישראל וכו' אזל עקר טורא בר תלתא פרסי ואיתי על רישיה ואיתי קדשא בריה הוא עליה קמצי ונקבוע ונחית בצואריה, הוה בעי למשלפה משכי שניה להאי גיסא ולהאי גיסא ולא מצי למשלפה' והלך עקר הר בן שלש פרסאות, והביא על ראשו, והביא הקדוש ברוך הוא עליו נמלים

ונקבועו, וירד בצוארו, רצה לשלף אותו, נמשכו שניו לצד זה ולצד זה ולא יכל לשלף. והזכיר האורח איזה ספר מסים שאמר שמאמר זה הוא על דרך הגזמא, ומיד אמר לו החזון איש: 'הלא אסור לך לנגע ביין, כדין מומר וכו'. כי אסור לחזור על דברים פאלו ומפל שפן שלא לדון בהם, עד כדי כך גדול חמור אסור הזלזול בדברי חכמים.

מספר, שכשהגיע הבבא סאלי זי"ע לארץ הקדש, היה בתחלה בעיר יבנה, ושם שמע אחד מתבטא בזלזול על מרן הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, ומחמת מחאה על כבוד חכמים עזב באותו יום את העיר יבנה.

**לעולם נשמרו מן הטעות והמכשול**

כתב הרמב"ן הקדוש (דברים יז, יא): 'כי על הדעת שלהם הוא נותן לנו התורה, אפלו יהיה בעיניך כמחליף הימין בשמאל, וכל שפן שיש לך לחשב שהם אומרים על ימין שהוא ימין, כי רוח השם על משרתי מקדשו ולא יעזב את חסידיו, לעולם נשמרו מן הטעות ומן המכשול'; עד כאן.

ומבאר בספר 'לשעה וילדורות': כי כשעומד השואל מול החכם, ימינו היא שמאל אצל החכם העומד לנגדו, וכן להפך. ולא שהשואל צודק, אלא שהחכם רואה אמת הפוכה, לכן אמרה תורה: הסתכל מתוך עיני החכם וקבל את דבריו, כי השואל, שואל רק מנקדת ראותו, אבל החכם יכול לדון בגופו של עניו, ולכן צריך להתבטל לחכמים.

הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל, אמר, שלחכמים יש סיעתא דשמיא מיחדת במה שמוציאים מפיהם, ובפרט בדברי הלכה, הקדוש ברוך הוא שומרם שלא יטעו.

**דברי חכמים הם דבר ה'**

אמר הגאון הקדוש רבי אלחנן וסרמן הי"ד (הובאו דבריו בספר 'משל אבות'), אמונת חכמים

אותו מַמְנָה, וְאִמְנָם הַהוֹלֵךְ בֵּין הַשְּׂבִילִים, הוא לא יוכל לראות ולדעת כלל אם הוא בשביל האמתי או בפזוּב, כי כלם שוים ואין הפרש ביניהם לעין הרוֹאֶה אותם, אם לא שידע הדרך בבקיאות וטביעות עין שֶׁכָּבַר נִכְנָס בָּם וְהִגִּיעַ אֶל הַתְּכָלִית, שֶׁהוּא הָאֲכַסְדָּרָה. והנה העומד כְּבָר עַל הָאֲכַסְדָּרָה הוא רואה כל הַדְּרָכִים לְפָנָיו וּמִכְחִין בֵּין הָאֲמִיתִים וְהַפְּזוּבִים, והוא יכול להזהיר את ההולכים בָּם, לומר, "זה הדרך לכו בו!" והנה מי שירצה להאמין לו - יגיע למקום המיעד, ומי שלא ירצה להאמין וירצה ללכת אחר עיניו - ודאי שישאר אוֹבֵד וְלֹא יִגִּיעַ אֵלָיו. עד כאן.

ומסביר הרב דסלר זצ"ל: שמה יצא לנו גדר אמונת חכמים, מי שרוצה להאמין להם יוכל להשתמש בראיתם הבהירה, והיו לנו לעינים, מדבריהם נוכל לקבל הישרה בהשקפות העולם, ובהנהגה מעשית, ולא עוד אלא בה במדה שאנו נעשים תלמידיהם, ומתאמצים להבין דרכי חשיבתם, באותה מדה גם דעתנו מקבלת ישור, לפיכך גדולי דורותינו אשר עסק חיייהם להמשיך בתלמידים נאמנים בדרך מחשבתם של חז"ל, זוכים לישרות זו במדה עצומה, עד שחנות דעתם אפלו במקום שאינו מפרש, אפלו במלי דעלמא, כאשר ישאל איש בדבר אלקים, ממש אורים ותמים, כמו שאנו רואים גם בדור הזה, זה פת עצום שיש לחכמים.

ומובא בפלא יועץ (ערך כבוד חכמים): 'ותלמידי חכמים מושכים את ידיהם לדרש זה בקהל עם, פן יאמרו לכבוד עצמם הם דורשים. אבל כבר מובא בכמה מקומות בחז"ל חמר כבוד חכמים'.

**החושד בחכמים בנגיעה - טועה**

מִרְן הַחֲזוֹן אִישׁ כּוֹתֵב בְּסִפְרוֹ 'אֲמוּנָה וּבִשְׁחוֹן' (פרק ג'): 'יש עוד רעה חולה אשר היצר ילפת בה להניא אמונת חכמים מלב

היא מחמת שאנו יודעים שהם מגלים את רצון השם יתברך. ואמר עוד (הובאו דבריו בקנטרס דברי סופרים) על דברי הגמרא (שבת פז ע"א): משה הוסיף יום אחד מדעתו והסכים הקדוש ברוך הוא עמו. שמה שהוסיף משה רבנו יום אחד, אינו אלא מדרבנן, כי מן התורה לא הצטווה רק שני ימים פרישה, ומכל מקום הסכימה דעתו לדעת המקום, כי כך היה גם רצון השם יתברך, אלא שלא צוהו על זה במפורש.

וכך הוא בכל מצוות מדרבנן, שהסכימה דעתם לדעת המקום, כאסורי שניות לעריות, שרצון השם יתברך לאסר שניות, אלא שמסר פת לחכמים להזהיר על זה, והרינו יודעים שכל מה שצוו חכמים - כן הוא רצון השם, ומתחלת הבריאה כלם מצוים ועומדים על כל זאת, כי דבריהם הם דברי ה' ממש.

**ראיתם הבהירה של חז"ל**

כתב רבנו הרב אליהו אלעזר דסלר זצ"ל: כשאנו מאמינים לדברי חכמים, כל דור ודורשיו, זה מישר לנו את הסברא, ואת דעתנו, מה יעשה עור כשהוא צריך ללכת בדרך בלתי ידועה לו, הלא לוקח אתו פקח לנהל לו את הדרך, כך ממש הזמין לנו השם יתברך ברב חסדיו מורי דרך חכמי התורה, שכל המתבונן בדבריהם יראה עד כמה היתה ראיתם בהירה, ועל כל אדם ללכת בדרכיהם לטוב לו.

**השקפת חז"ל מישרת דעתנו בגן המבוכה**

כתב ב'מסלת ישרים' (פרק ג'): 'משל לגן המבוכה, הוא הגן הנטוע לצחוק הידוע אצל השרים, שהנטיעות עשויות כתלים כתלים, וביניהם שבילים רבים נבוכים ומערבים - כלם דומים זה לזה, והתכלית בם הוא להגיע אל אכסדרה אחת שבאמצעם, ואמנם השבילים האלה מהם ישרים ומגיעים באמת אל האכסדרה, ומהם משגים את האדם ומרחיקים

אֶת גְּדֹל וְעִמְק הַרְגֵּשׁת הָאֲחֵרִיּוֹת שֶׁהִיְתָה עַל פְּנֵיהֶם, בְּאִפְּן שְׁמִי שְׁלֵא רָאָה זֹאת, לֹא רָאָה הַרְגֵּשׁת אֲחֵרִיּוֹת מִיָּמָיו, וְכָל מִי שֶׁזָּכָה לַעֲמֹד לְפָנֵיהֶם בְּשַׁעַר כְּזוֹ, הִיָּה בְּרוּר לוֹ, שֶׁרָאָה שְׂכִינָה שׁוֹרָה בְּמַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, כִּי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ שָׂרְתָה בְּחִבּוּרְתֶּם, מִמֶּשׁ רְאוּי לומר הַמְּבַדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחַל בֵּין אֲסֻפּוֹתֵיהֶם לְבֵין הָאֲסֻפּוֹת שֶׁל הָאִין מְרֻגְלִים בָּהֶם.

### לְהִיּוֹת בְּטֹל וּמְבֹטֵל כְּלַפֵּיהֶם

לְאַחַד שֶׁהִתְבַּטָּא בְּאִפְּן קָשָׁה קָצַת כְּלַפֵּי רַבִּי אֶלְחָנָן וְסֵרְמָן הִ"ד, הוּא כּוֹתֵב: דַּע, גְּדוֹל הוּא מִמֶּשׁ, וְעַקֵּר דְּבָרָיו אֵין לְדַחוּת כָּל שֶׁפֶן לְבַטֵּל, אֶפְלוּ שֶׁבְּדַעַתְנוּ הַפְּעוּטָה נִרְאָה לָנוּ לומר הַפּוֹד, כְּבָר אָמְרוּ לָנוּ חַז"ל אֶפְלוּ הוּא אומר עַל שְׂמַאל שֶׁהוּא יָמִין, וְלֹא לומר חֵס וְחִלְיָה שֶׁבְּיָדָיו טָעוּ, מִפְּנֵי שֶׁאֲנִי הַקְּטַנְטָן רוֹאָה בְּחוּשׁ אֶת טְעוּתָם, אֶלֶּא הַחוּשׁ שְׁלִי בְּטֹל וּמְבֹטֵל וּכְעַפְרָא דְאַרְעָא כְּלַפֵּי בְּהִירוֹת שְׁכֻלָּם וְסִיעֵתָא דְשְׂמַיָּא שְׁלָהֶם, הֲרִי אֵין בֵּית דִּין יָכוֹל לְבַטֵּל בֵּית דִּין חֲבָרוּ אֶלֶּא אִם בֵּן הוּא גְּדוֹל מִמֶּנּוּ בְּחֻמְהָ וּבְמִנְיָן, וּבְלִי זֶה, קְרוֹב הוּא שְׂמָה שֶׁיְדַמּוּ שֶׁהוּא בְּחוּשׁ, אֵינוּ אֶלֶּא דְמִיּוֹן וְרַעוּת רוּחַ, זוֹ דַּעַת הַטּוֹב בְּגֹבֵר אֲמוּנַת חֻמְמִים.

### מִי צוֹדֵק? מְרַדְּכֵי הַיְהוּדִי, אוֹ הַמּוֹן הָעַם?

הַגָּאוֹן הַקְּדוֹשׁ, רַבִּי שְׁמַחַה זִיסֵל זִיו זִי"ע (הַסְּפָא מְקַלָּם) אָמַר, הִנֵּה בְּמַגְלַת אֲסֵתֵר, הִיְתָה הַתְּרַחְשׁוֹת בַּת תִּשְׁעֵי שָׁנִים, מִשְׁנַת שְׁלֹשׁ לְמַלְכוּת אַחַשְׁוֵרוּשׁ עַד שְׁנַת שְׁתַּיִם עֶשְׂרִיה, כְּתוּב בְּמִדְרָשׁ, "בְּמַלְאוֹת הַיָּמִים הָאֵלֶּה", הִיָּה מְרַדְּכֵי מְזַהֲרִים שְׁלֵא לְהִתְפַּתּוֹת לְמִשְׁתָּה אַחַשְׁוֵרוּשׁ, וְהָעַם טָעַן: הֲלֹא זֶהוּ פְּקוּחַ נַפְשׁ, כִּי הֲרִי אַחַשְׁוֵרוּשׁ יִתְנַקֵּם בְּיִשְׂרָאֵל כְּשֵׁלֵא יְבוֹאוּ לְמִשְׁתָּה, וְהִיָּה וּפְתוּחַ בֵּין מְרַדְּכֵי - גְּדוֹל הַדּוֹר דָּאז, לְבֵין הָעַם, וְלֹא שְׁמָעוּ בְּקוּלוֹ וְהִלְכוּ, וְלֹא אָרַע דְּבָר. בְּשְׁנַת שְׁלֹשׁ שָׁנִים לְמַלְכוּת עֲדִין לֹא קָרָה כְּלוּם, אַחֲרֵי תִשְׁעֵי שָׁנִים בְּשְׁנַת שְׁתַּיִם

בְּנֵי אָדָם, וְהוּא מִשְׁקַל הַמְרָמָה שֶׁל הַנְּגִיעָה. חוֹבֵת הַתְּלַמִּיד לְהֶאֱמִין כִּי אֵין נְגִיעָה בְּעוֹלָם בְּעַלְת כַּח לְהַטּוֹת לֵב חֻכָּם לְעוֹת מִשְׁפָּט, כִּי מִגְּמַת הַחֻכָּם לְזַכּוֹת נַפְשׁוֹ, וְלְהִתְגַּאֵל בְּאִיזָה אֲשַׁמָּה יִכָּאֵב לְנַפְשׁוֹ יוֹתֵר מִכָּל מַכָּה וּפְצָע, וְאִיךָ יִתְכַן כִּי בְּשִׁבְלֵי בְּצַע כְּסָף אוֹ לַעֲגִי חֲנֶף, יִחַבֵּל נַפְשׁוֹ לְעוֹת מִשְׁפָּט, נוֹסֵף לְזֶה כִּי תְכוּנַת הָאֲמִתּוֹת הִיא אֶצֶל חֻכָּם תְּכוּנַת נַפְשׁוֹ וְשִׁרְשׁוֹ מְצִיאוֹתָהּ, וְכָל אֲבַקְתָּ שְׁקָר מִמֶּנּוּ וְהִלְאָה, וְכֵן הִיא אֲמוּנַת הַמוֹן יִשְׂרָיִם הַמִּתְאַבְּקִים בְּעַפְרֵי רַגְלֵי חֻכְמִים. אִךְ הַיִּצָּר חֲתַר חֲתִירָה תַּחַת כְּסָא הַנְּאָמָן, לְצוֹדֵד נַפְשׁוֹת הַנוֹטוֹת לְהִתְחַכְּמוֹת, וּמִבִּיא לָהֶם לְמוֹד שְׁלָם מִן הַגְּמֻרָא כִּי הַנְּגִיעָה הִיא בְּעַלְת כַּח מְכָרִיעַ לְקַטְנִים וְלַגְּדוֹלִים יַחַד, לְפָנֵיהֶּ יִכְרְעוּ גַם הַנְּבוֹנִים בְּיוֹתֵר, גַּם חֲסִידִים וְאֲנָשֵׁי מַעֲשֵׂה, וְאֵין זֶה גְּנָאֵי לְחֻכְמִים אַחֲרֵי שֶׁפֶן הוֹחֵק בְּטַבַּע אָנוּשִׁי, וְאֵינָם יוֹדְעִים כִּי לְפִי הַהֲנַחָה הַזֹּאת מִתִּיתָם כָּל הַדּוֹר, וְאֵין שׁוֹפֵט בְּאַרְץ, וְנִתְבַּטְּלָה סִנְהֶדְרִיהָ שֶׁל הָאָרֶץ, כִּי אִף אִם יִסְכִּים הָאָדָם עַל גְּדוּלוֹת חֻכְמָתוֹ שֶׁל הַחֻכָּם, לֹא יִחַיֵּב אֶת נַפְשׁוֹ לְשִׁמְעַ אֵלָיו אַחֲרֵי שֶׁיִּמְצָא לְתַלוּת אֶת הוֹרְאָתוֹ בְּאִיזָה נְגִיעָה, וְזֶה לֹא יִבְצָר מִכָּל מִי שֶׁאֵינוֹ שָׁבַע רְצוֹן מִהוֹרְאָת הַחֻכָּם, וְעַל יְדֵי זֶה קָם דּוֹר שְׁשׁוֹפֵט אֶת שׁוֹפְטָיו, וְכָל אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי בְּעֵינָיו יַעֲשֵׂה, וּבְכָל מְקָרָה רַב הַעֲרֹף מִתְלַחֲשִׁים הַמִּתְחַכְּמִים עַל נְגִיעָה פְּלוּנִית שֶׁהִטָּה לֵב הַחֻכָּם וּלְפַעְמִים הַמְּבַהֵק שֶׁבְּדוֹר - בְּעַמְדָתוֹ הַבְּלִתִּי נִכּוֹנָה. וְכָל אֹיְרָה שֶׁל הַעִיר וְלְפַעְמִים אֹיְרָה שֶׁל כָּל הָאָרֶץ - מִתְמַלְאָה שׁוֹט לְשׁוֹן, קְטֻטּוֹת וּמְרִיבוֹת, וְלֹא אֲמוּנָה בְּחֻכְמִים גְּבָרוּ בְּאַרְץ. עַד כָּאן לְשׁוֹן מְרֹן זַ"ל.

### שְׂכִינָה שׁוֹרָה בְּמַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם

הַמְּכַתֵּב מְאֵלְהוּ כּוֹתֵב: מִי שֶׁרָאָה אֲסֻפּוֹתֵיהֶם שֶׁל הַחֻכְמִים, רָאָה בְּחוּשׁ שֶׁעַל כָּל פְּנִים בְּשַׁעַר שֶׁחֲשָׁבוּ מִחֻשְׁבוֹתֵיהֶם, וְהִתְעַמְקוּ בְּדַעַתָּם בְּעֵינָיו כָּלֵל יִשְׂרָאֵל, הִיָּה מְרָאָה נוֹרָא לְרִאוֹת אֶת הַחֻכָּם, אֶפְלוּ אִם תִּשְׁאֵל אוֹתוֹ בְּעֵינָיו דַּעְלָמָא הוּא מִתְפַּשֵּׁט לְגִמְרֵי, לְרִאוֹת

דְּבַר זֶה מְלַמְּדֵנוּ שְׁאִין הַגְּזֵרוֹת כֹּסֶבֶת מֵהַ שְׁנֵי צִדֵּי הַפְּתוּחַ, וְהַחֲזוּ"ל אָמְרוּ שֶׁהַשְּׂתֵמֶכֶת בְּסִדְרָת אַחֲשֵׁרֵי לְמֵרְאֵית הָעֵינַן בְּעֵלְמָא, וּמְרִדְכֵי לֹא הִשְׁתַּחֲוּהוּ, וְגַם אִזְ קָמוּ עַל מְרִדְכֵי הַרְבֵּה מִיִּשְׂרָאֵל, וְצִעְקוּ עָלָיו: אֵיךְ מַעֲמִיד אֶת יִשְׂרָאֵל בְּסִכְנָה, בְּגִלְלַת חֲסִידוֹת יְתֵרָה, כִּי אָמְרוּ בְּאִגְדַּת אֲסֵתֵר (פְּרָשָׁה ג אֹת ב): אָמְרוּ לוֹ יִשְׂרָאֵל תְּהֵא יוֹדֵעַ שְׂאֵתָה מִפִּילְנֵנוּ בְּחֶרֶב שֶׁל זֶה הָרָשָׁע, אָמַר לָהֶם, אִם כֵּן, אֲשִׁתַּחֲוֶה לְעַבֹּדָה זָרָה? וְלֹא קָבַל. אַחֲרֵי זֶה, כַּמּוּבָן, כִּי אֲשֶׁר הִזְהִירוּ הַחֹלְקִים עַל מְרִדְכֵי, יִצְאָה הַגְּזֵרָה לְהַשְׂמִיד אֶת כָּל הַיְּהוּדִים.

וּמִסִּיּוֹת בְּמִכְתָּב מֵאֵלֶיהוּ: חֲסֵרוֹן הַכֶּתֶב הַהַתְּבַטְלוֹת לְעִמַּת רְבוּתֵינוּ, זֶה שְׂרָשׁ כָּל חֲטָאת וַתְּחַלֵּת כָּל חֲרָבֵנוּ, וְחֲמָנָא לִיִּצְלָן, וְכָל הַזְּכוּת לֹא יִשְׁוּוּ לְעִמַּת שְׂרָשׁ הַכָּל, שֶׁהִיא אֲמוּנַת חֲכָמִים.

כּוֹתֵב מִן הַחֲזוּן אִישׁ זִי"ע בְּאִגְרוֹתָיו: 'הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשַׁגֵּיחַ עַל הַיְּחִידִים שֶׁשֶּׁתְּלָן בְּכָל דּוֹר וְלֵהוֹרוֹת חֲקִיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל כְּשֶׁמְצַמֵּיקִים בְּהַלְכָה, הָרִי הֵם בְּשִׁעָה זֹאת כְּמִלְאָכִים, וְרוּחַ מְמָרוֹם שׁוֹרֵה עֲלֵיהֶם, וּמִתְגַּלֶּה בְּרוּחַ הַקְּדוֹשׁ לְחֲכָמִים הַמוֹסְרִים נְפָשָׁם.'

**הַמֵּאֲמִין בְּחֶכֶם - מֵאֲמִין בְּקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא**  
הַמִּתְחַזֵּק בְּאֲמוּנַת חֲכָמִים, הוּא דְבוּק בְּאֲמוּנַת ה'. וְכִמוֹ שְׂאֵמְרוּ חֲזוּ"ל (מְכִילֵתָא בְּשַׁלַּח ו'): 'וַיֵּאֲמִינוּ בַּה' וּבְמִשְׁחָה עֲבָדוּ', - אִם בְּמִשְׁחָה הַאֲמִינוּ קָל וְחִמְרָה בַּה'. כִּי זֶה לְלַמֶּדֶךָ, שֶׁכָּל מִי שֶׁמֵּאֲמִין בְּרוּעָה נֶאֱמָן כְּאֵלֹהִים מֵאֲמִין בְּמִשְׁחָה מִי שֶׁאֲמַר וְהָיָה הָעוֹלָם. כִּי צִוָּה בְּדָבָר אֶתָּה אֹמֵר (בְּמִדְבָר כֹּא, ה): 'וַיִּדְבַּר הָעָם בְּאֵלֵהֶם וּבְמִשְׁחָה', אִם בְּאֵלֵהֶם דְּבָרוּ, קָל וְחִמְרָה בְּמִשְׁחָה, אֲלֵא זֶה בֹּא לְלַמֶּדֶךָ, שֶׁכָּל מִי שֶׁמֵּדַבֵּר בְּרוּעָה נֶאֱמָן כְּאֵלֹהִים מִדְּבַר בְּמִי שֶׁאֲמַר וְהָיָה הָעוֹלָם.

**ה' מְשַׁעֲבֵד הַטְּבַע תַּחַת הַצְּדִיקִים**

כְּתֹב רַבֵּנוּ יוֹסֵף אֶלְבוּ בְּסִפְרֵי הַעֲקָרִים: 'עַקֵּר גְּדוֹל אֶל הַתּוֹרָה וְשֶׁרֵשׁ אֶל הַאֲמוּנָה שֶׁהוּא מִסְתַּעֵף מֵאֲמוּנַת הַהִשְׁגָּחָה הוּא, שֶׁהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ מְכַרֵּיחַ הַטְּבַע תַּחַת כְּפוֹת רַגְלֵי הַמֵּאֲמִינִים... וּמִי שֶׁיִּסְפַּק [כְּלוֹמַר יִטִּיל סִפְקָא] שֶׁהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ לֹא יִשְׁלִים רְצוֹן הַנְּבִיא אוֹ הַצְּדִיק הָרְאוּי לְכָף, הֵנָּה הוּא כְּמִטִּיל סִפְקָא בַּתּוֹרָה וְשֶׁרֵשׁ מִשְׁרָשִׁיָּהּ.'

וְכּוֹתֵב עוֹד: 'רְאוּי שְׁנֵאֲמִין שִׁיְהִיָּה כֵּן, אַחֲרַי שֶׁהַעֵיד הַנְּסִיחָה הִיּוֹת הַטְּבַע מְשַׁעֲבֵד וְנִכְנַע

עֲשָׂרָה לְאַחֲשֵׁרוֹשׁ, כְּשֶׁנִּתְגַּדֵּל הַמֶּן וְצִוָּה שֶׁהַכֹּל יִשְׁתַּחֲוּוּ לוֹ, וְחֲזוּ"ל אָמְרוּ שֶׁהַשְּׂתֵמֶכֶת בְּסִדְרָת אַחֲשֵׁרֵי לְמֵרְאֵית הָעֵינַן בְּעֵלְמָא, וּמְרִדְכֵי לֹא הִשְׁתַּחֲוּהוּ, וְגַם אִזְ קָמוּ עַל מְרִדְכֵי הַרְבֵּה מִיִּשְׂרָאֵל, וְצִעְקוּ עָלָיו: אֵיךְ מַעֲמִיד אֶת יִשְׂרָאֵל בְּסִכְנָה, בְּגִלְלַת חֲסִידוֹת יְתֵרָה, כִּי אָמְרוּ בְּאִגְדַּת אֲסֵתֵר (פְּרָשָׁה ג אֹת ב): אָמְרוּ לוֹ יִשְׂרָאֵל תְּהֵא יוֹדֵעַ שְׂאֵתָה מִפִּילְנֵנוּ בְּחֶרֶב שֶׁל זֶה הָרָשָׁע, אָמַר לָהֶם, אִם כֵּן, אֲשִׁתַּחֲוֶה לְעַבֹּדָה זָרָה? וְלֹא קָבַל. אַחֲרֵי זֶה, כַּמּוּבָן, כִּי אֲשֶׁר הִזְהִירוּ הַחֹלְקִים עַל מְרִדְכֵי, יִצְאָה הַגְּזֵרָה לְהַשְׂמִיד אֶת כָּל הַיְּהוּדִים.

וְשׂוֹאֵל הַסֵּבָא מְקַלֵּם זִי"ע, מַה אֲנַחְנוּ הֵיינו עוֹשִׂים לוֹ הֵיינו בְּאוֹתָהּ נִקְדַּת מִצָּב? מַה הֵיינו אוֹמְרִים? מַה גָּרַם לְגִזְרָה לְהַשְׂמִיד לְהַרְגוֹ וְלֵאבֹד אֶת כָּל הַיְּהוּדִים מִנְעַר וְעַד זֶקֶן, הֵאֵם מֵהַ שֶׁהַקֵּל מְרִדְכֵי בְּעֵינֵינוּ כָּלֵל יִשְׂרָאֵל אוֹ תִשַׁע הַשָּׁנִים מִקֵּדָם מַה שֶּׁהֵם הִקְלוּ בְּגִזְרַת חֲכָמִים שֶׁלֹּא לְהִנּוֹת בְּסִדְרָת אַחֲשֵׁרֵי לְמֵרְאֵית הָעֵינַן בְּעֵלְמָא, וְהֵנָּה הַמְעַשֶּׂה הַזֶּה שֶׁמְרִדְכֵי לֹא כּוֹרֵעַ וְלֹא מִשְׁתַּחֲוֶה, זֶה כְּאֵלֹהִים מוֹכִיחַ שֶׁהוּא אֵשֶׁם בְּאִסּוֹן לְכַאוֹרָה אֲבָל בְּאִמַּת אֵין זֶה כֵּף, זֶה רַק דְּמִיּוֹן, הַרְהוּרֵי הַיִּצָּר, וּבְאִמַּת, הַעֲבָרָה שֶׁל תִּשַׁע שָׁנִים מִקֵּדָם הִיא שְׁגָרָמָה, שֶׁלֹּא שְׁמַעוּ לוֹ, וְאֵף שֶׁאֲנַחְנוּ לֹא רוֹאִים אֶת זֶה, כִּי הָרִי לֹא כְּתוּב עַל כָּל עֲבָרָה לְמַה הִיא גּוֹרְמַת, אֲבָל הַיִּצָּר הָרַע רָקֵד לְפָנֵיהֶם בְּטַעֲנָה לְפִי מַה שְׁנִרְאָה בְּחִיצוֹנִיּוֹת, וּגְבָרָה מִדַּת הַדִּין וְיִצְאָה הַגְּזֵרָה, אַחֲרַי כִּי שְׂבָה מִחֲשַׁבְתָּם וְהוֹדוּ עַל הָאִמַּת, וְתַחַת אֲשֶׁר הָיוּ יְכוּלִים לְעַמֵּד בְּדַעְתָּם הָרַעָה, וְלִהְתַּנַּקֵּם בְּמְרִדְכֵי שֶׁחֲשַׁבּוּהוּ מִקֵּדָם לְבוּגֵד בְּעַמּוֹ, כִּי לְקוֹל קְרִיאָתוֹ, וְגַם אֲסֵתֵר שִׁדְעוּ שֶׁהִיא קְרוּבָה שֶׁל מְרִדְכֵי, וְהִרְאָתָהּ הַתְּקַרְבוּת לְהַמֶּן הַצּוֹרֵר - שֶׁקָּרָא לוֹ פְּעַמִּים לְמִשְׁתָּה, וְהָיָה בְּזֶה חֲזוּק לְטַעֲנוֹתָ שֶׁל הַשֵּׁטֶן שֶׁלֹּא יִשְׁמַעוּ עוֹד אֶל מְרִדְכֵי, אֲבָל כְּשֶׁשָּׁבוּ בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה וְלֹא שְׁמַעוּ לְיִצָּר הָרַע, וְהִצְטַרְפוּ לְמְרִדְכֵי בְּתַעֲנִית וּבְצוּם עֲשׂוּ תִשׁוּבָה עַל חֲטָאִים שֶׁחֲטָאוּ, עַל פִּי דִּמְיוֹנָם - וְרַק אִזְ נִצּוּלוּ.

לצדיקים ולחסידים ולשומרי מצות התורה, וזה יסוד גדול לתורה. עד כאן.

וכן כתב האור החיים הקדוש (שמות יד, כז): 'עוד רואני, כי ליחידי סגלה היה נקרא הים בעל כרחו כמעשה שהוקא בחלין, ברבי פינחס בן יאיר וכו', ואם לא התנה עמו אלא ליוצאי מצרים לבד מה כחו של רבי פינחס בן יאיר, עליו השלום, להתגבר על מעשה בראשית. אכן תנאי זה הוא בכלל התנאים שהתנה ה' על כל מעשה בראשית להיות כפופים לתורה ועמליה, ולעשות כל אשר יגזרו עליהם, וממשלתם עליהם כממשלת הבורא ברוך הוא. ולזה תמצא כמו כן בשמים ובארץ ובכוכבים ובשמש ובירח שלטו עליהם הצדיקים יחידי, ואין צריך לומר מרבים, כאשר חקק ה' להם בעת הבריאה - עד כאן.

מוכא בספר הקדוש 'דגל מחנה אפרים' (פרשת וישלח): 'ספר אדוני אבי זקני, נ"ע זללה"ה (מן הפעל שם טוב הקדוש ז"ע), שפעם אחת עבר הנעסטר (שם נהר העובר בכל אוקראינה) בלי שום שם רק היה מניח חגורו ועבר עליו ואמר שבאמונה גדולה הוא שעבר'.

וכן ידוע מהגאון הקדוש המקבל רבי שמואל - אבי משפחת אביחצירא ז"ע, ששט עם מחצלת על פני הים. וכמו כן היה מעשה עם ר' יצחק בנו של ר' יעקב אביחצירא זע"א כשהיו עננים שהפריעו לברפת הלבנה, סמן במקלו לכוון העננים וזו העננים... וברכו ברפת הלבנה, ואמר אביו הקדוש שר' יצחק בנו הוא ניצוץ נשמתו של רבנו האריז"ל.

וממשיך שם האור החיים הקדוש: 'והנה ביציאת ישראל ממצרים, עדין לא קבלו התורה ואין גזרתם על הנבראים גזרה, ולזה לא הסכים הים לחלק להם וטען למשה אתה נבראת בשמי ואני בשלישי, זה רמז כי אינו בן תורה שאם היה בן תורה הנה הוא קודם לו, כי התורה קדמה לעולם כלו, ולזה נתחכם ה' והוליד ימינו לימין משה, פרוש, הראהו

כי הוא בן תורה המתחסס להימין דכתיב (דברים לג, ב) מימינו וגו', וכשראהו תכף ומיד נקרא כחנאי הראשון, ולזה כל צדיק וצדיק שיצמד אחר קבלת התורה, יביא בידו שטר חוב אחד לכופו לחלק לפניו, ותמצא ששלא רצה לחלק לרבי פנחס בן יאיר ולהמתלוה עמו רצה לקנסו, ופחד הים ממנו'.

### הוקש מוראם למוראו יתברך

בגמרא (קדושין נו ע"א) נאמר: 'שמעון העמסוני, ואמרי לה נחמיה העמסוני, היה דורש כל אתין שבתורה, כיון שהגיע לאת ה' אלהיך תירא, פרש. אמרו לו תלמידיו: רבי! כל אתין שדרשת, מה תהא עליהם? אמר להם: כשם שקבלתי שחר על הדרישה, כך קבלתי על הפרישה. עד שבא רבי עקיבא ולמד: "את ה' אלהיך תירא" - לרבות תלמידי חכמים'.

ופרש המהרש"א, רבי עקיבא שבא ולמד לרבות תלמידי חכמים, סבירא ליה, דאין זה משוה מורא תלמיד חכם למורא מקום, כי המורא מהם הוא מוראו, כי מתוך שהוא ירא מה', הוא נשמע להם לקבל עליו יראת ה' ומצותיו. וזה שאמר, ומורא רבך כמורא שמים, כי המורא מרבו הוא בעצמו מורא השמים.

### עמוד הימיני לחזוק האמונה

כתב מן הסטיפלר ז"ע בהקדמת ספרו 'חיי עולם': 'מיסודי האמונה בתורה הקדושה הוא אמונת חכמים, והוא ממ"ח דברים שהתורה נקנית בהם, שפמו בהוראת אסור והתר ודיני ממונות וכיוצא בהם, לא כל אדם מסגל להורות ולהחליט על ספקותיו ועליו לסמוך על גדולי הדורות, כמו כן בכל עניני האמונה והדת, עלינו להשען על רבותינו הקדושים. וככל שיפיר יותר רום גאון קדשת רבותינו תהא אמונתו יותר שלמה (פקדוש ברוך הוא), והאמת שבכל דור ודור, היה בכל מחוז וכמעט בכל עיר ועיר, יחידי סגלה שנתפרסמו

אֶת הַחֲכָמִים אֵין לוֹ חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא, וְהָרִי  
הוּא בְּכָל־כִּי דְבַר ה' בְּזָה.

וְעַל הַפְּסוּק (שְׁמוֹת יט, ט): "הִנֵּה אָנֹכִי בָּא  
אֵלֶיךָ בְּעַב הָעֲנָן בְּעֶבֶר יִשְׁמַע הָעַם בְּדַבְרֵי  
עֲמֹךָ וְגַם בְּךָ יֵאֱמִינוּ לְעוֹלָם", מְפָרֵשׁ רַש"י:  
"בְּךָ" - גַּם בְּנֹבְאִים הַבָּאִים אַחֲרֶיךָ.

**עֲנֵשׁ הַמְּבֹזָה אֶת הַחֲכָמִים**

וְשֵׁם בְּחַיֵּי עוֹלָם בְּהַקְדָּמָה כּוֹתֵב עוֹד  
הַסְּטִיפְלָר זי"ע: 'וּפּוֹק חַזִּי מִלְּפָנַי כְּמֵאָה  
וְחֲמִשִּׁים שָׁנָה, בְּכָל מְקוֹם שֶׁפָּקְרוּ וַיִּצְאוּ  
לְתַרְבוֹת רְעָה לְחַרְפוֹת וּלְדַרְאוֹן עוֹלָם, תַּחֲלַת  
קְלָקוּלָם הִיָּתָה לְבִזּוֹת תַּלְמִידֵי חֲכָמִים וּגְדוּלֵי  
יִשְׂרָאֵל, וְאַחַר כֵּן הִלְכוּ מְדַחֵי אֵל דְּחֵי בְּאֵין  
מַעֲצוֹר, רַחֲמָנָא לִיִּצְלוּ, וְכִידוּעַ לְרַבִּים'.

וּבִסְפָר 'מְלָאכְתָּ שְׁלֵמָה', מוֹסֵר בְּקַבְלָה מִבֵּית  
אָבִי אָבָא, שֶׁבְּקִהְלוֹת תִּימָן הִיָּתָה פֶת שְׁהִיָּתָה  
יְדוּעָה כְּצֶאֱצָאֵי אוֹתָם שֶׁשָּׁלַח עֲזָרָא אַחֲרֵיהֶם  
לְעִלוֹת לְבֵית הַמְּקַדָּשׁ הַשְּׁנִי, וְלֹא אָבוּ, וְנִשְׁאַרוּ  
שָׁם, וְקָלְלָם בְּעֲנִיּוֹת, וְהָיוּ חַיִּים בְּעֵנִי מִתּוֹרָה  
וּמִמָּוֶן - בְּגִלְלַת חֶסֶר אֲמוּנַת חֲכָמִים.

**מַעֲלַת הָעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה לְשִׁמָּה**

הַגָּאוֹן הַקְּדוֹשׁ רַבֵּי חַיִּים מוּוֹאלוֹז'יִן זי"ע  
כּוֹתֵב בְּסִפְרוֹ 'נֶפֶשׁ הַחַיִּים' (שַׁעַר ד' פָּרָק יח):  
'הָאָדָם הַמְּקַבֵּל עַל עַצְמוֹ עַל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה  
לְשִׁמָּה לְאַמְתָּהּ, הוּא נֶעְלָה מֵעַל כָּל עֲנִיּוֹי זֶה  
הָעוֹלָם, וּמִשְׁגָּח מֵאֵתוֹ יִתְבַּרֵּךְ הַשְּׁגָחָה פְּרֻטִית  
לְמַעַלָּה מֵהוֹרָאָת כַּחוֹת הַטְּבָעִים וְהַמְּזֻלוֹת כָּלָם,  
כִּינּוֹן שֶׁהוּא דְבוּק בַּתּוֹרָה וּבְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא  
מִמֶּשׁ כְּבִיכּוֹל, וּמִתְקַדָּשׁ בְּקִדְשָׁה הָעֲלִיוֹנָה שֶׁל  
הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁהִיא לְמַעַלָּה לְאֵין עֲרֹךְ מִכָּל  
הָעוֹלָמוֹת, וְהִיא הַנּוֹתַנַת הַחַיּוֹת וְהַקִּיּוֹם לְעוֹלָם  
וּלְכָל הַכַּחוֹת הַטְּבָעִיִּים, הָרִי הָאָדָם הָעוֹסֵק  
בָּהּ מְחַיֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּלָם וְלְמַעַלָּה מִכָּלָם,  
וְאֵיךְ אֶפְשָׁר שֶׁתֵּהָא הַנְּהַגְתּוֹ מֵאֵתוֹ יִתְבַּרֵּךְ עַל  
יְדֵי הַכַּחוֹת הַטְּבָעִיִּים. וְזֶה שֶׁאָמְרוּ חַז"ל (פְּסָחִים  
נ' ע"ב), כְּתִיב: "עַד שְׁמַיִם חִסְדְּךָ", וְכְתִיב

בְּיוֹתֵר, בְּהֵרֵךְ גָּאוֹן עֲזָם, וּבְתַעֲצוּמוֹת כְּשֵׁרוֹנָם  
וְחֲכָמְתָם הַנִּפְלְאָה, וּמֵהֶם בְּמִדְרָגוֹת רוּחַ הַקְּדוֹשׁ  
וְכִיּוֹצֵא בְּאֵלֶּה, אֲשֶׁר הִקְהֵל רָאוּ בְּעֵינֵיהֶם,  
וְאֲשֶׁר קָבְלוּ מִפֵּי אֲבוֹתֵיהֶם, וְכָל זֶה הָיָה עֲמוּד  
הַיְמִינִי לְחִזּוּק הָאֲמוּנָה, אֲצֵל שְׂאֵר עַמָּא דְאַרְעָא,  
כָּל שְׂכָן וְכָל שְׂכָן בְּהַצְטָרְף כָּל גְּדוּלֵי וּמְאוּרֵי  
יִשְׂרָאֵל שֶׁבְּכָל תְּפֻצוֹת יִשְׂרָאֵל, וּבְהַצְטָרְף כָּל  
רְבוּתֵינוּ הַקְּדוּשִׁים מִיְמוֹת עוֹלָם, הַתְּנָאִים  
וְהָאֲמוּרָאִים, הַגָּאוֹנִים וְהַפּוֹסְקִים, רַאשׁוֹנִים  
וְאַחֲרוֹנִים, הַצְּדִיקִים קְדוּשֵׁי עֲלִיוֹן שֶׁשִּׁתְּלוּ  
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכָל דוֹר וְדוֹר'.

וְאָמְרוּ (סִנְהֶדְרִין צט ע"ב): 'אֶפִּיקוּרוֹס כְּגוֹן  
מֵאֵן? אָמַר רַב יוֹסֵף: כְּגוֹן הֵנִי דְאַמְרֵי מֵאֵי  
אַהֲנוּ לָן רַבָּנָן? לְדִידְהוּ קָרוּ לְדִידְהוּ תַנּוּ' (מֵה  
מוֹעִילִים לְנוֹ הַחֲכָמִים - לְעַצְמָם קוֹרְאִים וּלְעַצְמָם לּוֹמְדִים).

**חֲמֹר הַמְּבֹזָה אֶת הַחֲכָמִים**

וְאָמְרוּ (רַאשׁ הַשָּׁנָה יז ע"א): 'הַמֵּינִין וְהַמְּסוּרוֹת  
וְהָאֶפִּיקוּרִיסִים שֶׁכִּפְרוּ בַּתּוֹרָה וְשֶׁכִּפְרוּ בַּתְּחִיַּת  
הַמַּתִּים וְשֶׁפָּרְשׁוּ מִדְרָכֵי צְבוּר, וְשֶׁנָּתְנוּ חַתְמָתָם  
בְּאַרְץ חַיִּים, וְשֶׁחֲטָאוּ וְהִחְטִיאוּ אֶת הַרְבִּים,  
כְּגוֹן יְרֻבְעָם בֶּן נֶבֶט וְחִבְרִי, יוֹרְדִין לְגִיְהֵנָם  
וְנִדְוִנִין בְּהַ לְדוּרֵי דוֹרוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר (ישַׁעְיָ סו,  
כד): "וַיִּצְאוּ וַיָּרֹאוּ בְּפִגְרֵי הָאֲנָשִׁים הַפְּשָׁעִים  
בֵּי" וְגו', גִּיְהֵנָם כְּלָה וְהֵן אֵינָן כְּלִינ'. וּמְפָרֵשׁ  
רַש"י, אֶפִּיקוּרִיסִים - מְבֹזָה תַּלְמִידֵי חֲכָמִים.  
עַד כְּדֵי כֵּן הִחְמִירוּ בְּיוֹתֵר עַל כְּבוֹד הַחֲכָמִים.

וּבְסִנְהֶדְרִין שָׁם, אָמְרוּ רַבֵּי יוֹחָנָן וְרַבֵּי יְהוֹשֻׁעַ  
כֵּן לְוֵי אָמְרֵי [אֶפִּיקוּרוֹס] זֶה הַמְּבֹזָה חִבְרוּ  
בְּפָנַי תַּלְמִיד חֲכָם. עַד כְּדֵי כֵּן!

פְּסָק הַרְמַב"ם (הַלְכוֹת תַּלְמוּד תּוֹרָה פָּרָק ו' הַלְכָה  
יא): 'עוֹן גְּדוֹל הוּא לְבִזּוֹת אֶת הַחֲכָמִים אוֹ  
לְשִׁנְאוֹתָן, לֹא חֲרָבָה יְרוּשָׁלַיִם עַד שֶׁבִזּוּ בָּהּ  
תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, שֶׁנֶּאֱמַר (דֵּה"ב לו, טז): "וַיִּהְיוּ  
מְלַעֲיָבִים בְּמִלְאֲכֵי הָאֱלֹהִים וּבּוֹזִים דְּבָרָיו  
וּמְתַעֲתָעִים בְּנֹבְאִיו", כְּלוֹמַר בּוֹזִים מְלַמְדֵי  
דְּבָרָיו. וְכֵן זֶה שֶׁאָמְרָה תּוֹרָה "אִם בַּחֲקֵתִי  
תִּמְאַסוּ" - מְלַמְדֵי חֲקוֹתֵי תִמְאַסוּ. וְכָל הַמְּבֹזָה

הַתִּיַאֲשׁוּ מִמֶּנּוּ, וְלֹא הִשְׁאִירוּ לוֹ לְחַיּוֹת אֶלֶּא מִסְפֵּר יָמַיִם.

בְּצַר לוֹ פְּנֵה לְרַבּוֹ זִי"ע וְאָמַר לוֹ: "סַע לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל וְשֵׁם תַעֲלֶה לָּךְ אֲרוּכָה בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ", וּבְכַטְחֹנּוֹ בְּרַבּוֹ אָרְזוּ אֶת כָּל מִטְלָטְלֵיו, וְעָלָה מִיַּד לְאַרְץ הַקִּדְשׁ וְהִתְיַשֵּׁב בְּחִבְרוֹן, וּפְלֵאֵי פְּלֵאוֹת - מִצְבּוֹ הַשְּׁתַנָּה, הוּא הַבְּרִיא וְחַי לְאַרְבֵּי יָמַיִם וְשָׁנַיִם, וְחִבְרַת סִפּוֹר 'אַהֲלֵי יוֹסֵף'. לְיָמַיִם שָׁאַלוּ אֶת הַרְבִּי, מַה הַקָּשֶׁר בֵּין סִגְלַת יִשְׂרָאֵל לְרִפּוּאֵת הַרְבִּי שֶׁהִיא חוֹלָה? עָנָה הַרְבִּי וְאָמַר, שְׁמַעְתִּי אֶת הַחֲלִי שֶׁלּוֹ, וְאֲנִי הִלֵּא לְמִדְתֵּי הַלְכוֹת טְרַפּוֹת, וּבְאֵמַת בְּמוֹם כְּעֵין שֶׁהִיא לְרַב לְגַבֵּי בְּהֵמָה שֵׁשׁ לֶה מוֹם כְּזֶה, הוּא מַחֲלֶקֶת בֵּין מְרֵן לְרַמ"א, וּמְרֵן פּוֹסֵק שֶׁהִיא כְּשֶׁרָה. וְהִרִי טְרַפָּה לֹא חִיָּה יוֹתֵר מִי"ב חֲדָשׁ, אֲמַרְתִּי, אִם הִדִּין כֵּן בְּבִהֵמָה כֵּן הוּא בְּאָדָם, וּפֶה בְּחוּץ לְאַרְץ הוּא אֲתַרְיָה דְרַמ"א, וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יוֹצְאִים שָׁם בְּיַד רַמ"א, אֲבָל בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא אֲתַרְיָה דְמְרֵן, שְׁפּוֹסֵק שֶׁאֵינָה טְרַפָּה חִיּוֹת יִחִיָּה, וְלִמְרֵן יֵשׁ שָׁם כַּח שֶׁל מְרָא דְאֲתַרְיָא, וְשָׁם יֵשׁ לוֹ כַּח לְהַבְּרִיא, וְלִכֵּן הַבְּרִיא.

כְּמוֹ כֵּן גְּדוּלֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיוּ בָּאִים בְּשֵׁאוֹת לְחַזוֹן אִישׁ זִי"ע, אִם זֶה הִנֵּה עֲנִין שֶׁל סִפֵּק אוֹ רַב, הַכֹּל הַכְרִיעַ מִדַּעַת תּוֹרָה, מִהַכְּלָלִים שֶׁלְמַד בְּדֶרֶךְ לְמוֹדוֹ, כִּי הַתּוֹרָה מִיִּשְׂרָאֵל אֶת הַדַּעַת. וְהִגְרָא זִי"ע בְּאֵר אֶת הַפְּסוּק (דְּנִיֵּאל ה. יב): "וְתִשְׁלַף אֶמֶת אֲרֻצָּה", שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְסַר אֶת הָאֵמֶת אֲרֻצָּה לְשָׂרֵי הַתּוֹרָה אֲשֶׁר בְּאַרְץ, כִּפִּי שֵׁיִסְכִּימוּ כֵּן יָקוּם.

**בְּשִׁבִיל הָאֱמוּנָה זוֹכִיִם לִישׁוּעָה**

מוֹבָא בְּסִפּוֹר 'מִשְׁפָּח חֲכָמָה', יְסוֹד חֲשׁוֹב מְאֹד, וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ (הַפְּטֵרַת פְּרִשְׁת וּגְרָא): 'הָעֲנִין מִבְּאֵר. דְּאֵלִישַׁע הִנֵּה סְבוּר דִּיחִיָּה מֵת בְּשִׁבִיל זְכוֹת הַסְּפָקָתוֹ. וְזֶה שֶׁאָמַר "וְשִׁמְתָּ מִשְׁעֲנֵתִי עַל פְּנֵי הַנְּעֵר" (פְּסוּק כט), זְכוֹת שֶׁהַשְּׁוֹנֵמִית הִתְתָּה מִשְׁעֲנֵת לְהַנְּבִיא בְּמַעֲוֹן וּמְזוֹנוֹת, אֲבָל אֵינּוּ כֵּן, רַק עֲקָר תַּחֲצִית הַמֵּת הִנֵּה בְּאֱמוּנָתָהּ

"מֵעַל שָׁמַיִם חֲסִדְךָ"? לֹא קָשְׁיָא, כָּאֵן בְּעוֹסְקִים לְשָׁמָּה כָּאֵן בְּעוֹסְקִים שְׁלֵא לְשָׁמָּה, הִנֵּנוּ שְׁהַעוֹסֵק בַּתּוֹרָה שְׁלֵא לְשָׁמָּה, אִם כִּי וּדְאִי שָׁגַם הוּא מְרַצָּה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, אִף אִם פּוֹנְתוֹ לְשֵׁם אֵיזָה פְּנִיָּה שְׁתִּהְיֶה, רַק אִם אֵינּוּ לְקַנְטוֹר חַס וְשְׁלוֹם, וְכָל שָׁפֵן אִם אֵינּוּ מְכוּן לְשׁוֹם פְּנִיָּה, רַק לְפִי שֶׁהִרְגַל בְּכָף, כִּי מִתּוֹכָה יָבֵא לְמִדְרָגָה לְשָׁמָּה כִּידוּעַ מִמְּאֲמָרָם ו"ל, עִם כָּל זֶה עֲדִין לֹא נִתְקַדְשׁ וְנִתְעַלָּה שִׁיְהִיָּה הַנְּהַגְתוֹ יִתְבָּרַךְ אִתּוֹ בְּכָל עֲנִינּוֹ לְמַעַלָּה מִכַּחוֹת הַטְּבָעִים, לְכֵן כְּתִיב בִּיהַ רַק "עַד שָׁמַיִם", הִנֵּנוּ עַד הַכַּחוֹת הַטְּבָעִים הַקְּבוּעִים בְּשָׁמַיִם, וְלֹא לְמַעַלָּה מֵהֶם. אֲבָל עַל הָעוֹסֵק בְּהַ לְשָׁמָּה, אָמַר "מֵעַל שָׁמַיִם", רַצָּה לומר, שֶׁכָּל הַנְּהַגְתוֹתָיו יִתְבָּרַךְ עִמּוֹ רַק לְמַעַלָּה מִהוֹרָאֵת כַּחוֹת הַטְּבָעִים.

[יְדוּעַ מַה שֶׁכּוֹתֵב הַנֶּפֶשׁ הַחַיִּים (בְּשַׁעַר ג' פְּרָק א), שֶׁעַל אִף שֶׁבְּדֶרֶךְ כָּלֵל הִתְתָּה פּוֹנְתוֹ שְׁלֵא לְשָׁמָּה, עִם כָּל זֶה אִי אֶפְשָׁר כָּלֵל שְׁלֵא תִכְנַס בְּלִבּוֹ בְּאֲמֻצַּע לְמוֹד, עַל כָּל פְּנִיִם זְמַן מַעֲט כּוֹנֵה רְצוּיָה לְשָׁמָּה, וּמַעַתָּה כָּל מַה שֶׁלְמַד עַד הִנֵּה שְׁלֵא לְשָׁמָּה נִתְקַדְשׁ וְנִטְהַר עַל יְדֵי אוֹתוֹ זְמַן מַעֲט שֶׁנִּתְכַּוֵּן בּוֹ לְשָׁמָּה, וְכַעֲיֵן זֶה כּוֹתֵב בְּסִפּוֹר 'רוּחַ חַיִּים' פְּרוּשׁוֹ לְאֲבוֹת (פְּרָק א. יג) עֵינֵן שָׁם].

**עֲצָתָם אֱמוּנָה כְּדַעַת הַתּוֹרָה**

מִסְפֵּרַת עֲבָדָה מְעַנִּינַת הַמְּאִירָה אֶת גְּדֵל הַשְּׁפָעַת חֲכָמַיִם וּבְפִרְט בְּמִקּוּמָם בְּכַחֲצִינַת מְרָא דְאֲתַרְיָא.

הַגָּאוֹן הַקְּדוֹשׁ, הָאֲדַמוּ"ר בַּעַל הַצְּמַח צְדֵק מְלִיּוּבְאוּיִטְשׁ זִי"ע, הִנֵּה מְפָרֵס בְּגִאוּנוֹתוֹ הַמְּבַהִילָה, וְהַשְׁאִיר אַחֲרָיו שְׁמוֹנִים פְּנִיָּסִים שֶׁל חֲדוּשֵׁי תּוֹרָה, וְהִנֵּה כּוֹתֵב בְּמַהִירוֹת גְּדוּלָּה כָּל כָּף, שֶׁשְׁשֶׁהִיא מְסִים עֲמוּד עֲדִין הִדִּיו הִנֵּה לַח.

הִנֵּה לוֹ תַלְמִיד בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסֵף רִיבְלִין, שֶׁתִּקַּף אוֹתוֹ חֲלִי מְסַכֵּן וּפְנֵה לְרוּפְאִים וְאֵלוּ

**מַעֲשִׂים נִפְלְאִים מֵהַבֶּבֶא סְאֵלִי זִי"ע**

מוֹבָא בִּסְפָר 'סְבָא קְדִישָׁא', תּוֹלְדוֹתָיו שֶׁל רַבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲבִיחֶצִירָא, הַבֶּבֶא סְאֵלִי זִי"ע, (מֵאֵת חֲתָנֵי רַבֵּי דְדוֹר יְהוּדִיּוֹף וְצ"ל), שֶׁבִּשְׁנַת תּרפ"ג, כְּשֶׁבִקֵּר הַבֶּבֶא סְאֵלִי בַצֶּפֶת, וְהַבֶּבֶא סְאֵלִי, עָלְיוֹ הַשְּׁלוֹם, הָיָה מְחַלֵּק צְדָקוֹת, שָׂאֵל אֶת חֲכָמֵי צֶפֶת אִם הֵם מְכִירִים אֵלּוֹ אֲבִיוֹנִים עֲנִיִּים שֶׁבְּרַצוֹנָם לְחַלֵּק לָהֶם צְדָקוֹתָיו, הִפְנוּ אוֹתוֹ לְאַחַד מִחֲכָמֵי צֶפֶת תְּלֵמִיד חָכֵם מְבֹרָךְ, רַבֵּי בֶן צִיּוֹן הַכְּהֵן, חוֹלֵה וּמְשַׁתֵּק חֲלָקִית, בּוֹדֵד עֲרִירִי, מְרַתֵּק לַמְּטָה שֶׁנִּתְאַלְמָן מֵאִשְׁתּוֹ, הַשִּׁיבּוֹ לוֹ חֲכָמֵי צֶפֶת: אִם בָּאתָ לַעֲשׂוֹת צְדָקָה, זֶה מִצְוָה לַעֲשׂוֹת צְדָקָה עִם עַמְלֵי תוֹרָה.

הֲלֵךְ הַבֶּבֶא סְאֵלִי זִי"ע לְשֵׁם, וּפְגָשׁוּ כְּשֶׁהוּא שׁוֹכֵב בַּמְּטָה רְעוּעָה בְּתוֹךְ חֲדָר קָטָן כְּאַרְבַּע עַל אַרְבַּע אַמּוֹת, סִפֵּק מְרַתֵּף סִפֵּק מַעְרָה לֹא אֲוִיר, חוֹלֵה אָנוּשׁ שְׂאִינֵי יָכוֹל לָזוּז מִמְקוֹמוֹ, וְלוֹא כִּמְהָ אֲנָשֵׁי חֶסֶד שֶׁהֵיוּ מְשַׁלְּמִים לָהֶם, שֶׁטְּפְלוּ בוֹ - לֹא הָיָה שׁוֹרֵד כָּלָל.

הַבֶּבֶא סְאֵלִי זִי"ע הֶעֱנִיק לוֹ מְנָה כְּפוֹלָה מִמֶּה שֶׁהָיָה רְגִיל לְתֵת לְאַחֲרִים, בְּרָכוּ בְּרִפּוּאָה שְׁלֵמָה [כְּדַבְּרֵי הַרַמְ"א שֶׁהַמְּבַקֵּר חוֹלֵה צָרִיף לְבָרְכוֹ כִּי זֶה עָקֵר מִצְוַת בְּקוֹר חוֹלִים], וְכִשְׁפָּנָה לְלִכְתּוֹ, בִּקְשׁוֹ: בְּרַכְנֵי בְּרָכָה שְׁלֵמָה. וְכִשְׁשָׂאֵלוֹ הַבֶּבֶא סְאֵלִי: מַה הִיא בְּרָכָה שְׁלֵמָה? אָמַר: שְׂאֲבָרִיא, שְׂאֲתַחֲתֵן, וְשִׁיְהִיּוּ לִי יְלָדִים וְשִׁישָׂאֵר אַחֲרַי וְזָכָר.

הַבֶּבֶא סְאֵלִי הִשְׁתוּמֵם, הָאֲדָם הַזֶּה הָיָה מְשַׁתֵּף, מַעַל גֵּיל שְׁבַעִים, עַל עָרֵשׁ דְּוִי, וְהוּא רוֹצֵה בְּרָכָה - וְלֹא בְּרָכָה רְגִילָה אֲלֵא כְּזֹאת וְכוּ'. אֵף הַחוֹלֵה אָמַר: רַבֵּי! אֲנִי בְּטוֹחַ שְׂאֵם תְּבָרְכֵנִי בְּרָכָה שְׁלֵמָה כְּמוֹ שְׂאֲנִי מְבַקֵּשׁ - תַּתְּקִים הַבְּרָכָה שְׁלֵכֶם.

שָׂאֵלוֹ הַבֶּבֶא סְאֵלִי, הֵאֵם אַתָּה מֵאֲמִין בְּאַמוּנָה שְׁלֵמָה בְּבְרַכְתִּי? עֲנָה הָאִישׁ: אִם לֹא הֵייתִי מֵאֲמִין, לֹא הֵייתִי מְבַקֵּשׁ, אָמַר לוֹ הַבֶּבֶא סְאֵלִי, אִם כֵּן, אֲנִי מְבַרֵךְ אוֹתְךָ, וּבְרָכוּ כְּמוֹ שֶׁבִקְשׁוּ, שֶׁבְּעֶזְרַת הַשֵּׁם, יִבְרִיא, וְיִהְיֶה לוֹ יְלָדִים.

הַתְּמִימָה בְּהַנְּבִיא, וּבְשִׁבִיל הָאַמוּנָה דְּצַדִּיק יַחֲיָה אֶת בְּנֵהוּ, לְכֵן עַל יְדֵי גִחְזֵי שְׁלֵא הָאַמִּינָה בּוֹ שִׁדְעָה כְּמִדְרָשׁ (פְּרֻכּוֹת י" ע"ב): 'הוּא קְדוֹשׁ וְאִין מְשַׁרְתִּיו קְדוֹשִׁים'. וְכֵן אָמְרָה: "חֵי ה' וְכוּ' אִם אֶעֱזֹבְךָ", לְכֵן לֹא הִחֲזִיהַ הַנְּעַר. אֲבָל אֲלִישַׁע שֶׁהָאַמִּינָה בּוֹ הוּא הִחֲזִיהַ הַנְּעַר לְכֵן לְנִסּוֹת גְּדֹל אָמוּנָתָהּ בְּנִבְיָא אֲלִישַׁע, עָשָׂה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁהֶעֱלִים מִמֶּנּוּ, וְהוּא שָׁלַח לְשָׂאֵל הַשְּׁלוֹם לְיֵלֶד, וּבְכָל זֹאת הָאַמִּינָה בּוֹ וְלֹא נִפְלַ מְלַבָּבָה שׁוֹם חֶסְרוֹן אָמוּנָה בְּנִבְיָא, כִּי הִבֵּן אֲשֶׁר נִתֵּן לָהּ יִהְיֶה בֶן קִנְיָא וְחֵיָה יַחֲיָה. לְכֵן בְּזֻכּוֹת זֶה הִחֲזִיהַ בְּנֵהוּ. וְלְכֵן לֹא נֶאֱמַר "וַיִּשְׁמַע ה' בְּקוֹל אֲלִישַׁע", כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּאַלְיָהוּ (מְלָכִים-א יז, כב) וְדוּק'.

וְכַתֵּב הַגְּאוֹן הַקְּדוֹשׁ, הָאֲדָמוֹר מִמוּנְקָאטֵשׁ, בְּעַל הַמִּנְחָת אֲלַעְזָר זִי"ע, בְּסִפְרוֹ 'דְּבָרֵי תוֹרָה' (ח"ו סְעִיף עג): 'הִנֵּה נוֹדַע בְּסִפְרֵים הַקְּדוֹשִׁים, וּמְקַבֵּל בְּיַדְנֵי מֵהַצַּדִּיקִים זִי"ע, שְׂבָאִים לְקַבֵּל בְּרַכְתֶּם וּלְבַקֵּשׁ תְּפִלָּתְכֶם, כִּי אִם הַמְּבַקֵּשׁ וּמְקַבֵּל הַבְּרָכָה יֵשׁ לוֹ אָמוּנָה בְּלֵב שָׁלֵם בְּתִפְלַת הַצַּדִּיק וּבְרַכְתּוֹ, וְהוֹלֵךְ מֵאֵתוֹ בְּלֵב בְּטוֹחַ וְשִׁמַּח אֲזוֹ הוּא נוֹשֵׁעַ בְּנוֹדָא... וְאַלְהַ הַדְּבָרִים מְפֹרָשִׁים בְּנִבְיָאִים (שְׁמוּאֵל א' א, יז): "וַיַּעַן אֵלִי וַיֹּאמֶר, לְכִי לְשָׁלוֹם וְאַלְקֵי יִשְׂרָאֵל יִתֵּן לְךָ אֶת שְׁלִתְךָ אֲשֶׁר שָׂאֵלְתָּ מֵעַמּוֹ וְכוּ', וְתִלָּךְ הָאִשָּׁה לְדַרְכָּהּ וְתֵאכְל, וּפְנִיָה לֹא הָיָה לָהּ עוֹד, פָּרַשׁ רַשִׁי, וּפְנִיָה לֹא הָיָה לָהּ פְּנִים שֶׁל זַעַם, כִּי בְּטַחָה בְּתִפְלַת עַלְי וְעַל בֶּן הַיְתָה לָהּ יִשׁוּעָה מִיָּד; עַד כָּאֵן לְשׁוֹן קְדָשׁוֹ. נִמְצָא, שֶׁעֲצָם הַשְּׁמַחָה וְאַמוּנַת הַחֲכָמִים בְּבְרַכְתּוֹ הַצַּדִּיק מוֹעֵלֶת לְפַעַל פְּעֵלָה לְטוֹבָה.

פַּעַם הָיָה אִיזָה עֲנִין שֶׁשָּׂאֵלוֹ אֶת דַּעַת הַסְּטִיפְלוֹר זִי"ע, עָלְיוֹ, וְאַחַר כֵּן פָּרְשׁוּ זֹאת בְּפָנֵי הַרַב שֶׁף וְצ"ל, וְהוּא אָמַר: מַה שֶּׁיָּךְ לְשָׂאֵל אוֹתִי הֲלֹא כְּבָר הוֹרָה זְקָן... אִם הוּא אָמַר שֶׁכֵּן, סוּמְכִים עָלְיוֹ בְּכָל... גַּם בְּדְבָרִים הַחֲמוּרִים שֶׁבְּתוֹרָה, וְאָמַר לָהֶם עוֹד: דַּעוּ! שֶׁבְּזֻכּוֹת הָאַמוּנָה שְׂאֵתֶם מֵאֲמִינִים בְּדְבָרֵינוֹ שֶׁל הַסְּטִיפְלוֹר כְּתוּרַת אָמֶת, תִּזְכּוּ שִׁיְהִיהַ הַכֹּל טוֹב אֲצִלְכֶם.

## פְּרִשְׁת מִקֵּץ

מִסְכֵּימָה - גַּם אֲנִי מִסְכֵּימָה". וְכֵן הָיָה וְנִשְׁאַנּוּ, וְהִנֵּה הַיְלָדִים אֲשֶׁר חָנַן ה'.

זֶהוּ פֶּחוּ הַעֲצוּם שֶׁל הַחֶכֶם לַפְעַל בְּכָל מָה שְׁמֵאֲמִינִים בּוֹ, וְזֶה מַעַל הַטְּבַע, וְזֶה יְסוּד גְּדוֹל מְאֹד, כַּחַה שֶׁל הָאֲמוּנָה שְׁפוּעֵלֶת.

וּסְפָר לִי יְדִידֵי רַבִּי אֶהְרֹן בְּנִימִין הַי"ו:  
בְּזִמְנָן שֶׁהָיָה כּוֹתֵב מִדֵּי עֶרֶב אֶת דְּבָרֵי הַתּוֹרָה שֶׁל רַב הָעִיר בְּאֵר שָׁבַע, הָרַב הַגָּאוֹן רַבִּי מִישָׁאֵל דְּהָאֵן זצ"ל, בְּקֶשׁ רְשׁוֹת מְרַבּוֹ לְבַקֵּר בְּמַעֲוֹנוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק בַּבָּא סְאֵלִי זִי"ע, וּבְאֹתוֹ זְמַן הַגִּיעַ שְׁלִיחַ מִנְתִּיבוֹת מֵהַבְּבֵא סְאֵלִי זִי"ע, וְאָמַר לְרַבִּי בְּנִימִין: שֶׁהַבְּבֵא סְאֵלִי בְּקֶשׁ לְהוֹדִיעַ לוֹ שְׁלֵא יִגִּיעַ אֵלָיו לְנִתְיָבוֹת, וּכְשֶׁשָּׁמַע כֵּן, הִסְכִּים שְׁלֵא לְסַע, אִוְלָם חֲבָרוּ שֶׁהָיָה עֲמוֹ בְּקֶשׁ מִמֶּנּוּ, שֶׁלְּפָחוֹת יִקַּח אוֹתוֹ בְּרַכְבּוֹ לְנִתְיָבוֹת אֲצֵל מִשְׁפַּחְתּוֹ, וְהִסְכִּים לְכַף, וּבְדַרְכּוֹ כְּשֶׁהִגִּיעוּ לְאִזּוֹר צִמַת מִשְׁמֵר הַנֶּגֶב, הִגִּיחַ רַכְבּ צָבָא גְּדוֹל שְׂעִיצָא בְּמַהִירוֹת מִפוּוֹן אַחַר וּפְגַע בְּרַכְבּוֹ פְּגִיעָה קָשָׁה מְאֹד, וְכַמְעַט שְׁלֵא נִשְׁאַר מִרַכְבּוֹ כְּלוּם, וּבְחֻסְדֵּי ה' יִצְאוּ מִשָּׁם לְלֹא פֶגַע, וּבְכָל זֹאת הַמְּשִׁיף מִשָּׁם לְנִתְיָבוֹת וּמִיד פָּנָה לְמַעֲוֹנוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק, וּכְשֶׁהִגִּיעַ לְשָׁם מִיד פָּתַח לוֹ הַבְּבֵא סְאֵלִי זִי"ע בְּכַבּוּדוֹ וּבְעֲצֻמוֹ אֶת הַדְּלֶת, וְעוֹד לְפָנָי שֶׁפָּתַח פִּי, סִמְּן לוֹ הַבְּבֵא סְאֵלִי זִי"ע בְּיָדוֹ כְּאוֹת אֲזַהְרָה וְאָמַר לוֹ: "הַפַּעַם עֲבַר לְךָ בְּשָׁלוֹם, אֲבָל בְּפַעַם אַחֲרַת אֵינִי אַחֲרָאִי...", וְאַחַר כֵּן הִכְנִיסוֹ לְבֵיתוֹ, וּשְׁאָלוֹ הַבְּבֵא סְאֵלִי זִי"ע: "וְכִי אֵין לְךָ אֲמוּנַת חֻכְמִים?!...", אִוְלָם ר' אֶהְרֹן בְּנִימִין הַי"ו הִשְׁבִּיבוֹ כְּמִתְנַצֵּל, שְׁוֹדָאִי יֵשׁ לוֹ אֲמוּנַת חֻכְמִים, אֲלֵא שֶׁהִשָּׁם יִתְבַּרֵּךְ סַבָּב לוֹ אֶת הָעֲנָנִין כְּדֵי שִׁיתְפָּרֵסם שְׁמוֹ שֶׁל הַבְּבֵא סְאֵלִי בְּעוֹלָם.

### הַכַּל תִּלּוּי בְּבִרְכַת הַחֶמֶץ חַיִּים זִי"ע

מִסְפָּר עַל הַגָּאוֹן רַבִּי יַחְזְקָאֵל אַבְרָמְסְקִי זצ"ל, שְׁסָפַר לוֹ הַגָּאוֹן רַבִּי אֶהְרֹן קוֹטְלֵר זצ"ל, כְּשֶׁהָיָה בְּלוֹנְדוֹן בְּשָׁנִים הַרְאִשׁוֹנוֹת לֹא נִפְקַד בְּבֵן, הוּא שָׁמַע שֶׁהַגָּאוֹן רַבִּי אִיסֵר זְלַמֵּן מְלַצֵּר זצ"ל, הוֹלֵךְ לְרֵאדִין אֶל הַחֶמֶץ חַיִּים

עֲבָרוּ עֶשֶׂר שָׁנִים, בְּשָׁנַת תַּרצ"ג, עָלָה שׁוֹב הַבְּבֵא סְאֵלִי זִי"ע לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל, וְנִזְכַּר בְּאוֹתוֹ רַבִּי בֶּן צִיּוֹן הַכֹּהֵן, וְאָמַר, אַרְאֶה מָה קָרָה אֵתוֹ. אָמְרוּ לוֹ, אֵתָה רוֹצֵה לְרֵאוֹתוֹ? בּוֹא וְרֵאֵה אֵיךְ הוּא יוֹשֵׁב בְּכַבּוּדוֹ שֶׁל עוֹלָם... הֵלֶךְ הַבְּבֵא סְאֵלִי עִם מְלֻוִי, וְרֵאֵה אֶת חֶכֶם בֶּן צִיּוֹן, יוֹשֵׁב לְבוּשׁ בְּבִגְדֵי כְבוֹד, בְּכַרְסָה מִהַדְרַת שְׁבַמְרַפְסֵת, וְלִידוֹ שְׁנֵי יְלָדִים קְטָנִים.

נִכְנַס אֵלָיו - וּבְרַכּוֹ אִישׁ אֶת רַעְהוֹ לְשָׁלוֹם. וְאָמַר לוֹ חֶכֶם בֶּן צִיּוֹן: אֲסַפֵּר לְרַב מָה הָיָה בְּעַקְבוֹת בְּרַכְתּוֹ. הַגִּיעָה אִיזוֹ אִשָּׁה אֲלֻמְנָה מֵאַמְרִיקָה עִם בֵּתָה בַת הַשְּׁבַע עֶשְׂרֵה, וּבְקִשָּׁה לְחַלֵּק צְדָקָה. הִדְרִיכוּ אוֹתָהּ חֻכְמֵי צְפַת, וְאָמְרוּ לָהּ: "לְכִי לְרַבִּי בֶּן צִיּוֹן הַכֹּהֵן". כְּשֶׁנּוֹכַחָה בְּמַצְבֵי הַקָּשָׁה נִכְמְרוּ רַחֲמֵיהָ, וְצוּתָה לְשַׁקֵּם אֶת הַמְּקוֹם, לְצַבֵּעַ וּלְסַיֵּד, לְהַחֲלִיף אֶת הַרְהִיטִים וְהַמְטָה, עִם כְּלֵי הַמְטָה - הַכַּל עַל חֲשׁוֹנוֹהָ וְתַחַת פְּקוּחָה הָאִישִׁי. וְאָז אָמְרָה: אֵינִי חוֹזֶרֶת לְאַרְצִי עַד שְׁאֲטַפֵּל בּוֹ... הַמְלִיחָה שְׁלָה תְרַגֵּם אֶת הַדְּבָרִים, וְאָמַר לְרַבִּי בֶּן צִיּוֹן הַכֹּהֵן: "הִנֵּה עֲכָשׁוּ יֵהִי לְךָ מִי שְׁיִטְפֵּל, וְיִפְרֹנְסְךָ בְּכַבּוּד".

"וְאֵנִי אֲמַרְתִּי לוֹ" - אָמַר רַבִּי בֶּן צִיּוֹן לְבַבָּא סְאֵלִי: "מָה פִּתְאֵם? בְּשׁוּם פְּנִים וְאִפֵּן לֹא! זֶה הָרִי אֲסוּר יַחֲוֹד"... וְהָאִשָּׁה בְּשָׁלָה: מָה אֲנִי יְכוּלָה לַעֲשׂוֹת, כְּדֵי שְׁזַה 'פֶּן' יֵהִי מִתָּר? אָמְרוּ לָהּ: "אִם הֵיית מִתְחַתֶּנֶת אֵתוֹ זֶה הָיָה מִתָּר". הִיא הִבִּיעָה אֶת הַסְּכַמְתָּה. וְאֵנִי הַתְּנַגְדָּתִי, מָה פִּתְאֵם לְהַתְחַתֵּן אֵתָה, מָה אַעֲשֶׂה עִם אִשָּׁה אֲלֻמְנָה זְקֵנָה? אָמְרוּ לִי הַחֻכְמִים: אִם אֵתָה לֹא רוֹצֵה גַם אֶת זֶה - אֲסוּר לְרַחֵם עָלֶיךָ יוֹתֵר... אֲמַרְתִּי לָהֶם לְחֻכְמִים: "אִם אֵתָם מְרַחֲמִים עָלַי, הִגִּידוּ לָהּ שְׁאֵנִי רוֹצֵה לְהַתְחַתֵּן עִם הַבַּת שְׁלָה"... הֵם צָחֲקוּ עַל כֵּן מְאֹד, אֵיךְ בְּכָלֵל שִׁיךְ כְּדָבָר הַזֶּה? אֲבָל אֲזוֹ הִיא הַתְּעַרְבָה וְשְׁאָלָה: מָה הוּא אוֹמֵר? עָנּוּ לָהּ: "הוּא רוֹצֵה אֶת הַבַּת". הִיא הִשִּׁיבָה "טוֹב, נִשְׁאַל אֶת הַבַּת"... הֵלֶכָה וְשְׁאָלָה אֶת הַבַּת, אָמְרָה הַבַּת: "אִם הָאֲמָא

נכנס אליו ר' שאול שוב, והנה רואה שפניו צוהלות, והוא שאל, מה קרה? והשיבו: החזון איש קרא לי, ואמר, שאכן נמצאת תשובה כזאת בחתם סופר...

ומסים המספר הרב גליקסמן: "ראו איזו התבטלות היתה לסטיפֿלר מהחזון איש! אם אמר החכם - אין להרהר אחריו כלל". כמובן שמפני דיון בדברי חכמים לשאל ולהתייעץ, אבל מתוך התבטלות לדעתם.

מובא בספר 'הליכות מוסר' (ממך מופת הדור, הראשון לציון, הגאון רבי עובדיה יוסף שליט"א), על מה שאמרו בגמרא (פסחים מב ע"א): 'אמר רב יהודה, אשה לא תלוש אלא במים שלנו. דרשה רב מתנה בפפונגא, למחר איתו כלי צלמא חצפיהו ואתו לגביה. ואמרו ליה, הב לן מציא אמר להו אנא במציא דביתו אמרי' [דרש זאת רב מתנה בעיר פפונגא, למחר הביאו כלם חביותיהם וכאו אצלו, ואמר לו, תן לנו מים, אמר להם, אני במים שלנו - שישנו - אמרתי].

ורצו רבותינו להורות בזה, איזו אמונה תמימה יש לאנשים בחכמים, הרי איזה הגיון יכול להיות בכך שיש לחכם מים מיוחדים, שצריך ללוש רק בהם... אלא שרואים בזה כמה היו מבטלים כלפי החכמים.

וכן מצינו בגמרא (ביצה לו ע"ב): 'בי רחיא דאבני דלויף, אתא לקמיה דרבא, אמר ליה: זיל עיליה לפוריה להתם, דלהוי כגריף של רעי, ואפקיה. יתיב אבני וקא קשיא ליה: וכי עושין גריף של רעי לכתחלה? אדהכי נפל בי רחיא דאבני. אמר: תיתי לי דעברי אדמר' [נטפו מים על הרחיים של אבני בשבת, מושב הרחיים הנה בנוי בטיט, וחסש אבני שמא ימוח הטיט במים ויפלו הרחיים, לא היו מצויים לאבני פלים בשעור הנצרך כדי לקלט פל המים, בא לפני רבה לשאל אותו כיצד יעשה, אמר לו רבה לאבני, לך והכנס את מטתך למקום הרחיים, כדי שיהיו הרחיים

אמרתי לו שייבקש ברכה עבורי, והוא בקש, ובזכות ברכת החפץ חיים נולדו לי בן ובת. אחר כמה שנים, הנה שוב רבי איסר זלמן מלצר, אצל החפץ חיים ובקש ברכה. ואמר רבי אהרן קוטלר לרבי יחזקאל אברמסקי: "אם החפץ חיים לא ברח, מסתמא היה לו טעם שלא לברך כדי שלא יהיו לי עוד צאצאים". ורבי יחזקאל אברמסקי התבטא בהתפעלות על כך: "צאו וראו את גדל אמונת החכמים של רבי אהרן, היה לו ברור בשמש, שהכל תלוי בברכת החפץ חיים, כשברך נפקד, כשלא ברח - לא נפקד".

ההתבטלות המחלטת לחכם הדור

בספר 'דעת תורה' מביא הגאון הצדיק, רבי ירחם ממיר זצ"ל בשם הסבא מקלם זי"ע, כשהולכים ללמד מהחכם, צריך לומר, ברוך שבחר בהם ובמשנתם. כשאדם נכנס אל החכם ללמד, עליו לומר, הרבי אומר, ותו לא.

ראינו את ההתבטלות המחלטת של גאוני עולם מול הגדולים, הגאון רבי עקיבא איגר זי"ע כותב על איזה קטע תוספות: "ולא זכיתי להבין את דבריהם"... ולא כמו אלו שמגיבים על קצר הבנה - "טוב, זה באמת צריך עיון", אלא האנשים שהם באמת גדולים יודעים להקטין את עצמם.

הגאון רבי אליהו גליקסמן, מנהיג עדת ישורון בארצות הברית, היתה לו ידידות עם הגאון רבי שאול ברזם זצ"ל. וספר לו שפעם ישב ליד הסטיפֿלר זי"ע וראה שנגנח, ושאל את מרן, מה סבת הגנחה? וענהו הסטיפֿלר, שהיה לו איזה משא ומתן תורני עם רבי אברהם ישעיה (כך קרא לחזון איש זי"ע) ובדבריו הזכיר איזו תשובה מהחתם סופר, ואמר לו החזון איש: אין כזו תשובה בחתם סופר! והנה הגיע הביתה ובדק אצלו בחתם סופר, וכן נמצאת שם התשובה... נמצא שהכרך שברשותו מזיף! וזה כואב לו. אחרי יום,

הַחֲכָמִים בֵּין שְׁלִישׁ לְפָחוֹת מִשְׁלִישׁ, אָמַר לוֹ: וְכִי לֹא אֲמַרְתִּי לָךְ, אֵל תּוֹצִיא אֶת עֲצָמְךָ חוּץ מִהֶלְכָּה?]. כָּל מִדּוֹת חֲכָמִים כֵּן הוּא בְּאַרְבָּעִים סָאָה הוּא טוֹבֵל בְּאַרְבָּעִים סָאָה חֶסֶר קוֹרְטוֹב אֵינוֹ יָכוֹל לְטַבֵּל בָּהֶן, כְּבִיזָה מִטְמֵא טְמֵאת אֲכָלִין כְּבִיזָה חֶסֶר שׁוּמְשׁוּם אֵינוֹ מִטְמֵא טְמֵאת אֲכָלִין. שְׁלִשָּׁה עַל שְׁלִשָּׁה מִטְמֵא מְדָרְס, שְׁלִשָּׁה עַל שְׁלִשָּׁה חֶסֶר נִימָא אַחַת אֵינוֹ מִטְמֵא מְדָרְס; כָּל מַה שְׁאַמְרוּ חֲכָמִים - זֶה קִדְשׁ קִדְשִׁים, וְהוּא כַּח עֲצוּם!

יְהִי רְצוֹן שְׁה' יִזְכְּנוּ לְהִדְבֵק בְּרַבּוּתֵינוּ הַקְּדוּשִׁים וְהַטְּהוּרִים, שֶׁהוּא כְּלִי עֲצוּם לְהַמְשִׁיךְ אֶת קִדְשֵׁי יוֹם טוֹב שֶׁל חֲנֻכָּה, שֶׁהוּא שְׂרֵשׁ תּוֹרָה שְׂבַעֲל פֶּה, לְהַמְשִׁיךְ כַּח חֲכָמֵינוּ זְכוּרֵנוּם לְבִרְכָּה, וְהַאֲמוּנָה בָּהֶם - חֲשׂוּבָה כְּאֲמוּנָה בְּקִדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.

אָנוּ תַּפְלָה לְבוּרָא עוֹלָם, שְׁנִזְכָּה לְעַבְדוֹ לְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַכֹּל בְּחֻזּוֹק גְּדוֹל, רֵאשׁ חֲדָשׁ, הַהֲכָנָה לְשַׁבַּת קִדְשׁ, 'זֹאת חֲנֻכָּה', הַעֲבוּדָה שֶׁל 'בְּכָל דְּרָכֶיךָ דְּעָהוּ', וְנִזְכָּה לְעַבְדוֹ בְּלִבְבֵי שְׁלָם, וְנִזְכָּה לְגַאֲלָה שְׁלָמָה בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן.

מֵאוּסִים עֲלֶיךָ לְהִיּוֹת לְפָנַי מִטְּתִיךָ וְיִהְיֶה דִינִם כְּדִין גְּרָף שֶׁל רְעִי, דְּהֵינּוּ כְּלִי שֶׁל צוּאָה, שְׁאֵף עַל פִּי שֶׁהוּא מְקַצֵּה מִחַמַּת מֵאוּס, הַתִּירוּ חֲכָמִים לְטַלְטְלוּ כְּדִי לְסַלְקוּ מִלְּפָנַי הָאָדָם, וְהוֹצֵא אֶת הַרְחִים שִׁיְהִי מִתָּר לָךְ לְטַלְטְלָם כְּדִי לְסַלְקָם מִלְּפָנֶיךָ, וּבְכַךְ תּוּכַל לְהוֹצִיאָם מִמְּקוֹם הַדִּלְךָ וּלְהַצִּילָם, הַתִּישָׁב אַבְיִי וְהַקְּשֵׁה לוֹ עַל הוֹרָאת רַבָּה, וְכִי הַתִּירוּ חֲכָמִים לִיצֵר בְּכוֹנֵה מַצָּב שֶׁל הַתָּר הוֹצֵאת גְּרָף שֶׁל רְעִי? הֲלֹא לֹא הַתִּירוּ אֲלֵא לְהוֹצִיא גְּרָף שְׁנוּצֵר מֵאֲלוֹ; וְכִיצַד יִהְיֶה מִתָּר לִי לְגֵרָם שִׁיְהִי הַרְחִים מֵאוּסִים עָלַי וְאַצְטָרֵךְ לְהוֹצִיאָם, בֵּינְתֵימִים, תּוֹף כְּדִי שֶׁדָּן אַבְיִי בְּדָבָר, נִפְלוּ הַרְחִים שְׁלוֹ, אָמַר אַבְיִי, מַגִּיעַ לִי הַעֲנֵשׁ הַזֶּה - שְׁעַבְרְתִּי עַל דְּבָרֵי רַבִּין. וּבְנֻדָּא צְרִיךְ בְּאוּר בְּדָבָרֵי הַגְּמָרָא שֶׁם, אֲבָל מְכַל מְקוֹם רוּאִים אֶת הַהַתְּבַטְלוֹת שֶׁל אַבְיִי כְּלַפִּי רַבָּה וְגַדְל אֲמוּנַת חֲכָמִים שֶׁהִתְהַלְּקָה לָהֶם.

וְכֵן בְּגִמְרָא (ראש השנה יג ע"א): 'אָמַר לִיָּה רַבִּי יְרֵמְיָה לְרַבִּי זִירָא וְקִים לְהוּ לְרַבְּנָן בֵּין שְׁלִישׁ לְפָחוֹת מִשְׁלִישׁ? אָמַר לִיָּה לָאוּ אֲמִינָא לָךְ לֹא תַפְיִק נִפְשֶׁךָ לְבַר מַהֲלַכְתָּא [וְכִי יוֹדְעִים

